

V 30 dneh 30 števil

4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku

6 strani ob delavnikih

8 strani ob nedeljah

za borih

12 dinarjev mesečno

nudi v Sloveniji samo

„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
12 Din, za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček-
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Gospodarska Mala antanta
Položaj Jugoslavije glede na
vojno v Abesiniji
Živahno politično gibanje
Pozabljeni Zofija Borštni-
kova
Zračni napad na Ljubljano
Med dolžniki in upniki
Zadružna šola v Ljubljani

Št. 169

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v četrtek, dne 17. oktobra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I.

Gospodarska Mala antanta

V teh dneh so se zbrali v Beogradu odlični gospodarstveniki Romunije, Češkoslovaške in Jugoslavije na šesto zasedanje gospodarske Male antante. Če primerjamo delovne programe posameznih odsekov z delovnimi programi iz prejšnjih zasedanj v Pragi in Sinaji, moremo ugotoviti, da med temi programi ni znatnejših razlik. Tako gospodarski svet Male antante že ves čas svojega obstoja nenehoma razpravlja z malenkostnimi izjemami eno in isto gospodarsko politično materijo. Ob tem dejstvu bi kdorkoli utegnil naglasiti notranjo stagnacijo gospodarske Male antante, ki že nekaj let sem ne more preko okvira programov posameznih odsekov, prav tako pa bi večjo ali manjšo upravičenostjo pokazal na malenkostne uspehe v gospodarskih in zlasti trgovinskih odnosih vseh treh zaveznic Male antante. Kajti dejstvo je, da se nikakor ne morejo razviti tesnejši in živahnejši medsebojni gospodarski odnosi, ki bi dejansko odgovarjali tesni politični povezanosti in mednarodnim uspehom članic Male antante. Kakor vlada v skupnem političnem nastopu in sodelovanju popolno soglasje, tako se na drugi strani, kadar gre za gospodarsko in trgovinsko sodelovanje, pojavljajo čedalje večje ali manjše težkoče gospodarskega značaja, ki jih je potem treba via fakti ugalet.

Prav zaradi tega je treba motriti delo gospodarske Male antante s čisto drugega vidika kot pa delo politične Male antante. Gospodarska Mala antanta je namreč predvsem utemeljena v sami gospodarski naravi posameznih članic in v njih gospodarskem položaju. Gospodarska struktura je torej merodajna pri razvoju gospodarskih in trgovinskih odnosov in stikov, nikakor pa ne tesno politično sodelovanje in še tako dobra politična volja. Ničesar se namreč ne da spremeniti na dejstvu, da je Romunija prav tako v pretežni meri agrarna država kot je Jugoslavija ter se med njima ne more razviti živahnejša izmenjava dobrin, ko vendar naša država prodaja in kupuje v glavnem iste dobrine kot Romunija. Prav tako ni mogoče prepovedati naprednemu češkoslovaškemu kmetijstvu, naj ne prideluje toliko žita in naj ne goji toliko prašičev, ampak manj, da bosta primanjklaj krili Jugoslavija in Romunija, ki bosta potem za svoj agrarni izvoz nakupili v Češkoslovaški potrebne industrijske proizvode. Sprito teh dejstev je potem lažje razumeti, zakaj se zasedanja gospodarskega sveta Male antante nenehoma izčrpavajo ob enakem programu in eni in isti materiji. Skozi vsa leta veljajo naporna prizadevanja v večji meri predvsem izgladitvi različnih težkoč, ki se zdaj v taki, zdaj spet v drugačni obliki pojavljajo v medsebojnih gospodarskih odnosih.

Če široko motrimo pomen in naloge gospodarske Male antante, potem lahko razdelimo te naloge v dve vrsti, ožjo in širšo. Pod prvo je treba razumeti dejansko medsebojno gospodarsko sodelovanje in zamenjavo agrarnih in industrijskih dobrin, pospeševanje tujskega prometa, ter čimvečje poenotenje tarifnih, carinskih in trgovinskih pravnih predpisov, da bi mogla biti zamenjava dobrin čim gladkejša in svobodnejša, prosta vsakršnih neprilic in napredov tudi dragih ovir, s katerimi je danes zvezan izvoz v tujino. Glede živahnejše izmenjave dobrin je težko predvideti znatnejši uspeh, kajti znano je n. pr., da češkoslovaška kmetijska proizvodnja domača populoma krije potrebe domačega konzuma, medtem ko je češkoslovaška industrija nujno navezana na izvoz, ki bi ga sicer ostali dve članici gospodarske Male antante mogli delno absorbirati, toda le za protivrednost svojega agrarnega izvoza. To je sprito danega gospodarskega dejstva izključeno. Kolikor je tozadevno medsebojno zamenjavo dobrin, je to tako malenkostno, da ni mogoče govoriti o širokem kroženju industrijskih in agrarnih proizvodov, kar je že nešteto krat podčrtal češkoslovaški kmetijski minister dr. Milan Hodža, ki pa je istočasno naglasil, da bi morala češkoslovaška industrija v večji meri kot doslej uvažati industrijske sirovine in polfabrikate iz Romunije in Jugoslavije. Zaradi istošmerne proizvodnje, v kateri prevladuje agrarna proizvodnja, ki je predvsem v Jugoslaviji in Romuniji nujno navezana na izvoz, se pač ob danih okoliščinah ne bo moglo doseči tolikega medsebojnega gospodarskega sodelovanja, da bi že samo s tem gospodarska Mala antanta izčrpala svojo nalogo in svoj veliki pomen. To sodelovanje bo sicer v še večji meri povezovalo med seboj posamezne članice, ne bo pa izčrpalo vseh gospodarskih težav in nujnih zahtev.

V tem večji meri je zato treba podčrtati

Laval v zagati

Novi predlogi za sporazum

Lavala jasen odgovor — Pred sestankom Mussolinija s Schuschniggom?

Lavalovi predlogi

Pariz, 16. oktobra. r. Splošno sodijo, da si Laval izredno mnogo prizadeva, da bi omogočil neposredni sporazum med Italijo in Anglijo odnošno Abesinijo.

V listu »Echo de Paris« razpravlja o novih Lavalovih predlogih znani politični publicist Pertinax, ki navaja v svojem članku tudi neke podrobnosti o teh predlogih. Med drugim pravi, da je Laval zahteval še osem do deset dni časa, da bi lahko omogočil neposredni sporazum med obema velikima velesilama. Ako v tem času ne bo uspel, se bo docela pridružil Angliji glede na izvajanje sankcij proti Italiji. Lavalovi predlogi bodo po mnenju Pertinaxa naslednji:

1. Italija pristane na ukinitve prodiranja v Abesinijo in odredi generalu de Bonu, da obdrži svojo vojsko na zavzetih postojankah, 2. abesinska pokrajina Tigre se proglasi za nezavisno kneževino, 3. Italiji odstopi Abesinija pokrajini Harar in Ogaden, 4. Abesinija se postavi pod mednarodno nadzorstvo, pri izvajanju katerega bodo imeli zastopniki Italije neke posebne pravice, 5. Abesinija dobi samostojno luko in izhod na morje, eventualno Zeilo v britanski Somaliji, 6. Ta sporazum naj bi se formalno sklenil s posredovanjem DN.

Prevladuje mnenje, da bo večina delegacij v Ženevi odklonila tako formulo.

Slične informacije je objavilo tudi radikalno glasilo »Oeuvre«. List je mnenja, da bo Mussolini pristal na formulo o nezavisni kneževini Tigre in o priključitvi ogadenske in hararske dežele Italiji. Anglija pa bo po mnenju lista pristala na pogajanja šele, ko general de Bono umakne svojo vojsko iz Abesinije. Ni pa verjetno, da bi te predloge sprejela Abesinija, ki je vedno bolj prepričana, da bo z lastnimi silami pregnala Italijane iz svoje dežele.

Ženeva, 16. oktobra. DNB poroča: V krogih DN je malo upanja, da bi Lavalovi »mirovni predlogi« uspeli. Napram tem predlogom so zavzeli Angleži popolnoma odklonilno stališče. Tukajšnji krogi pripisujejo zaradi tega Lavalove mu prizadevanju minimalne izgleda.

Laval je razočaran

London, 16. oktobra. AA. Iz Pariza je prispela vest, da je Mussolini sporočil Lavalu, da je pripravljen pogajati se na neki novi bazi. Vendar sodijo angleški politični krogi, da so ovire nepremosljive. Italija v nobenem primeru ne bo pristala na pogajanja, dokler se bodo proti njej izvajale sankcije, Anglija pa prav tako le pod pogojem, da se Italijani umaknejo iz Abesinije. Nov predlog za sporazum je stavil tudi Laval.

O tem predlogu je bil, kakor se doznava obveščen tudi angleški poslanik sir George Clerk. Poslanik je Lavalu izjavil, da po njegovem mnenju angleška vlada ne bo pristala na nobeno formulo za sporazum, če Italija ne umakne svoje vojske iz Abesinije. Lavalu je bilo že pred kratkim sporočeno, da je angleška vlada razočarana zaradi francoskega zadržanja. Zaradi tega bi se morala francoska vlada končno že enkrat odločiti za eno ali drugo stran. Kakor zatrjujejo, je Laval dobil tudi z druge strani poročilo, ki ga je zelo vznemirilo: Italija bi namreč v sedanjih okoliščinah v primeru napada s severa le težko branila Bremner. Mussolini baje že želi informacij, koliko vojaštva bo lahko poslala Francija v Poadije na pomoč italijanski vojski. Srečje tega je nastalo vprašanje, ali se v sedanjih okoliščinah italijansko-francoski sporazum sploh lahko še ohrani v svojem dosedanjem obsegu.

Poluradni »Times« izraža mnenje, da se hoče z novimi Lavalovimi kupčijami doseči, da bi

Anglija umaknila del svojega vojnega brodomorja s Sredozemskega morja.

Chamberlain svari Francoze

Pariz, 16. oktobra. r. Danes poteče deset let, odkar so Austin Chamberlain, Briand, Stresemann, Vandervelde ter Mussolini podpisali znani locarnski pakt. Glede na to desetletnico in na okoliščino, da bo 21. t. m. Nemčija oproščena vseh obveznosti napram DN, zaradi česar se bo povečala nevarnost mednarodnih zapletljivost, je sir Austin Chamberlain dal poročevalcu lista »Paris Soir« izjavo, ki ji pripisujejo politični krogi velik pomen. Sir Austin Chamberlain je med drugim dejal: Mi smo izenačeni sprito izmikanja in egoističnih skrbi, ki so menda razlog za sedanje zadržanje francoske vlade. Toda Anglija bo kljub temu izpolnjevala določbe pakta DN. Anglija bo izvajala tudi vojaške sankcije, če jih bodo v Ženevi odredili. Ne bo pa sprejela nikakih novih obveznosti, ker meni, da je beseda, ki jo je že dala, dovolj pomembna. Če vi ne boste danes abstrahirali svojega prijateljstva napram Italiji in ne boste sledili nam pri izvajanju sankcij, ne računajte več na nas v primeru kakšne vojne z Nemčijo!

Mussolini — Schuschnigg?

London, 16. oktobra. n. Poročajo iz Rima, da bo Mussolini najbrž povabil avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schuschnigga v Rim na razgovor, ki se bo tikal sedanjega italijanskega položaja. Govori se, da bo povabljen k temu razgovoru tudi Madjaraka.

Berlin, 16. oktobra. z. Doznava se, da je bil nemški poslanik v Rimu von Hassel v avdienci pri Mussoliniju. Avdienca je trajala 40 minut. Podrobnosti pogovora niso znane, domneva pa se, da je bilo govora o nemškem stališču v slučaju izvajanja sankcij.

Pred odločilnimi boji v Afriki

General de Bono pripravlja kar dve ofenzivi, a med tem tudi Abesinci koncentrirajo svoje čete na severu in jugu

London, 16. oktobra. Agencija Reuter je razširila naslednje poročilo iz Abesinije:

Vsi znaki kažejo, da se bodo v kratkem začele velike vojne operacije v ogadenski deželi. Abesinci koncentrirajo svoje sile nasproti levemu krilu italijanske južne vojske, katere oddelke posamič polagoma nadlegujejo. Italijanska letala, ki vršijo izvidniško službo nad vsem ozemljem do železniške proge Addis-Abeba — Džibuti, so izvršila tudi večerj celo vrsto poletov. Splošno se pričakuje, da bodo letala v bližnjih dneh bombardirala železniško progo in prekinila tako zvezo med Addis-Abebo in morjem.

Na severni fronti koncentrirajo ras Sejum svoje čete v neposredni okolici Makale, odkoder bo skušal zaustaviti prodiranje sovražnika v abesinsko ozemlje. Druge formacije abesinske vojske se pripravljajo na ofenzivo nasproti desnemu krilu italijanske severne vojske, ki prodira preko Aksuma v Godžam, t. j. pokrajina okrog Tanskega jezera.

Abesinske prednje straže se z Italijani niso spopadle. V Addis-Abebi so prepričani, da bo ras Sejum, čeprav se izmika vsakemu spopadu, vendarle lahko očeval pozicije, ki jih je zavzel v gorah severozapadno in severovzhodno od Makale.

Italijani o položaju

Po italijanskih vesteh je položaj na eritrejski fronti sedaj naslednji: Še pred vojaško okupa-

pomen gospodarske Male antante kot gospodarskega mednarodnega bloka, ki bi s svojim pretežno agrarnim izvoznim presežkom opravljal skupno zamenjavo in prodajo v zapadni Evropi. Tej skrbi in nalogi se gospodarsko organizirana Mala antanta ne bo mogla izogniti, čim bo poskušala na široki bazi rešiti gospodarsko vprašanje Podonavja in srednjeevropskega agrarnega prebitka. Vse dotlej, dokler sam srednjeevropski trg ne bo mogel v celoti konzumirati svojega agrarnega pridelka, bo morala s skupnimi silami vseh treh članic skrbeti za oddajo tega prebitka na trgu zapadne Evrope. Konkretno je razvidno, zapadna Evropa naj svoj agrarni uvoz iz čezmorskih držav zniža za ono množino, katero ji hoče in more dati srednja Evropa. Sedanji psejni prebitek podonavskih držav nikoli ne presega 15 milijonov mtc. Čezmorski žitni

cijo Aksuma je drugi armijski zbor pričel prodirati proti podnožju Medeba in Tabora, ki ležita 30 km zapadno od Aksuma, prvi armijski zbor pa napreduje dalje v smeri od Adigrata proti jugu.

Ras Sejum, ki je koncentiral svojo vojsko ob reki Guruna, je izvršil veliko pregrupacijo svojih sil v okolici Aksuma ter namerava, kakor vse kaže, napasti desno krilo italijanske vojske. Istočasno naj bi se pričela abesinska protiofenziva tudi proti levemu krilu. Dedžas Kasa pa prodira s svojimi četami proti Makali.

Večji oddelki abesinske vojske je poskušal prodirati v Eritrejo preko reke Seti. Oddelki Askarov pa so jih odbili. Po italijanskih vesteh so imeli Abesinci velike izgube.

Posebni poročevalci agencije Havas pa je prejel informacijo, da so čete generala Hajaleja prodrle v Eritrejo in prekoračile reko Mareb.

Ras Kasa — up Abesincev

Italijanski politični krogi se nadejajo, da bo razvoj notranjepolitičnih prilik v Abesiniji zelo olajšal italijansko prodiranje v Abesinijo. Za voditelje, ki bi bili sposobni samostojno voditi abesinsko ljudstvo, se smatrajo samo še potomci cesarja Ivana. Med nje spadata Haile Selassie Gukša, ki je prestopil k Italijanom, in ras Sejum, ki je branil Aduo. Zelo velik prestiž ima

uvoz v Evropo pa se še vedno giblje nad 100 milijoni mtc. Tu je vprašanje, za katerega se bo morala v pretežni meri angazirati gospodarska Mala antanta, da se bo tako zadovoljivo rešilo gospodarsko vprašanje podonavskih agrarnih držav. Posebna naloga gospodarske Male antante leži v tem, da nanovo organizira, kljub vsem sedanjim kartelom, izmenjavo dobrin med srednjo Evropo, ki je v večinioma agrarna, in zapadno Evropo, ki je v glavnem industrijska. Samo v taki široki gospodarski kombinaciji in sodelovanju bo šele mogoče odstraniti vse agrarno politične ovire, ki jih sedaj tako težko zmaguje Mala gospodarska antanta, in ki članicam Male antante onemogočajo tesnejše sodelovanje in vzajemno gospodarsko izpolnjevanje in podporo.

tudi ras Kasa, ki mu je cesar izročil poveljstvo nad Amharei. Njegova vojska bo morala vzdržati glavni naval Italijanov in vsa Abesinija pričakuje rešitve le še od njega. Sirijo pa se govori, da ni popolnoma zvest cesarju in da namerava braniti predvsem lastne interese. Zaradi tega ni neutemeljeno mnenje, da ga skušajo Italijani pridobiti za svojo stvar.

Dve italijanski ofenzivi

London, 16. oktobra. n. »Morningpost« je objavila naslednje poročilo iz Addis-Abebe:

Iz jugovzhodne Abesinije je prispela vest, da so pričeli Italijani z veliko vojsko prodirati v abesinsko ozemlje. Italijanska ofenziva je logična posledica poslednjih dogodkov na jugu in vest o njej v abesinski prestolnici ni bila sprejeta kot senzacija. Italijanska vojska v Somaliji je doslej mirovala. Toda po izvidniških poletih italijanskih letal, se je lahko ugotovilo, da se že ves čas pripravljala velika ofenziva. Abesinski vojaški strokovnjaki sodijo, da bo skušal general de Bono pričeti hkratu kar dve ofenzivi, na severu in na jugu.

Italijani prodirajo na jugu vzdolž reke Fafan med Gerlogubijem in Gorahajem. Italijanska letala bombardirajo vse kraje, proti katerim se pomika italijanska vojska. Letala so pričela bombardirati tudi kraje ob reki Uebe Sibel. Italijanska vojska v Somaliji šteje sicer le 60.000 vojakov, a jo general Graziani zelo dobro izkorišča. Očividno dela po točno izdelanem načrtu. Abesinsko vrhovno poveljstvo je poslalo proti reki Fafanu dedžasnaka Nasibo, ki sedaj z vso naglico prodira s svojimi oddelki iz Haradžigita in Sesebane proti Italijanom. Veliki oddelki Abesincev, ki so se zbrali v pokrajini Bali, bodo sedaj v nočnih marših prodrli iz Gira proti jugovzhodu vzdolž reke Uebe Sibili.

Prva vest, ki je prispela po treh dneh s severne fronte, se je glasila, da je tisoč eritrejskih Askarov dezertiralo in se priključilo Abesincem. V kratkem bodo prispeli do Makale. S seboj imajo tudi neki lažji tank. Italijanska letala dezertirajo neprestano napadajo.

Pet divizij v Libiji

London, 16. oktobra. V Libiji imajo Italijani sedaj pet divizij. Prvijo, da bo v primeru resnih zapletljivost v Sredozemskem bazenu sedanji guverner Libije maršal Balbo odpoklican in bo za guvernerja imenovan eden izmed najsposobnejših italijanskih generalov.

Politični utrinki

Konec nemarnosti!

Pod tem naslovom je »Slovenec« napisal članek, v katerem graja dosedanje gospodarstvo države, ki je uporabljala pri sestavi državnih proračunov v zadnjih letih načelo skrajnega varčevanja. To varčevanje se je izražalo že v osnutku proračuna samega, še bolj pa pri izvajanju posameznih točk proračuna tekom proračunskega leta. Pisec pravilno naglašala stališče, da je preozkorsčno stališče štednje v državni upravi stalna škoda na narodnem gospodarstvu in da mora končni učinek biti »le popolna ohromitev celotnega narodnega gospodarstva«.

Princip absolutne štednje v državni in javni upravi je svoj čas postavil finančni minister Gjorgjevič. Prvi, ki je proti temu načelu nastopil javno, je bil prejšnji župan ljubljanski, in sicer ob priliki predavanja v društvu »Merkur«. Vsi gospodarski krogi so se pridružili njegovim izjavam. V državni upravi pa ta načela tudi danes niso prodrla. Za! V finančni upravi se tudi danes z vso intenzivnostjo dela na ponovni redukciji proračuna.

Sestaneč dr. Spalajković-Jevtić

Bivši dolgoletni poslanik predvojne Srbije v Petrogradu in poznejši poslanik kraljevine Jugoslavije v Parizu dr. M. Spalajković se namerava stalno nastaniti v Zemunu. Tamkaj bo zgradil tudi lastno hišo. Pred dnevi je dr. Spalajkovića posetil g. Bogoljub Jevtić, ki je ostal z njim v daljšem razgovoru. Beograjski politični krogi smatrajo, da so ti razgovori bili politične narave, na kaj so se pa nanašali, ti krogi ne povedo.

Okrožnica Bogoljuba Jevtića in Velje Popovića

Gg. B. Jevtić in B. Popović sta razposlala pristajajoče bive narodne radikalne stranke okrožnico, v kateri med ostalim pravita tudi tole: »Pozivamo vse pristaje bive narodno radikalne stranke, da ne pristopajo v vrste JRZ, pač pa da se združijo z ostalimi nacionalističnimi silami, da bi se vse te sile zlele v edinstveni jugoslovanski nacionalni pokret.«

„Etični pokret“ se pretvarja v politično stranko

V Sarajevu so se sestali pristaši takozvanega »etičnega pokreta«, katerega glavni ideolog je znani Milenko Vidović. Na tem sestanku je govoril sam Milenko Vidović in plediral, da bi se »etični pokret« pretvoril v politično stranko. Njegov predlog je bil soglasno sprejet. Resolucija pravi med ostalim, da bo stranka temeljila na etičnih načelih imenovanega pokreta in da bodo poborniki tega pokreta takoj pričeli med narodom tolačiti smernice in tudi podvzeli vse potrebne korake za organiziranje stranke.

Zadnie vesti

Anglija boljše, Italija slabšo polovico Abesinije

London, 16. oktobra. A. Iz Newyorka poročajo: William Hearst je napisal članek, ki so ga na vidnem mestu priobčili nešteti njegovi listi. V tem članku pravi Hearst med drugim: Ko bo nekoga lepega dne sklenjen mir in bomo razgrnili časopise, bomo brali, da je Anglija dobila pol Abesinije, Italija pa drugo polovico, kajpada slabšo.

Zadnji italijanski državljani z zakladom platine

Addis-Abeba, 16. oktobra. AA. Havas poroča: Zadnji italijanski državljani v Abesiniji Busotti je odpotoval v Džibuti. Ta italijanski državljani je prispel v abesinsko prestolnico z ženo, tremi otroci in zakladom platine v vrednosti enega milijona frankov. S svojo rodbino je potoval na mežih in ga nikjer niso vznemirjali.

Navdušen sprejem Italijanov

Rim, 16. oktobra. AA. Agencija Stefani poroča: Prebivalstvo Aksumu je sprejelo italijanske čete z navdušenjem. Ko so italijanske čete korakale v Aksum, se je italijansko letalo spustilo na polje v okolici mesta. To polje bodo zdaj preuredili za letališče, tako da bodo na tem letališču mogle že v kratkem pristajati cele letalske jate. V Aksumu so našli veliko skladišče žita. General de Bono je odredil, naj to žito razdele med prebivalstvo, kar so takoj storili v največjo radost prebivalcev. Na bojišču pri Entloku in pred Aduo je zopet prestopilo večje število poveljav. Dozdej so se vojskovali s četami rasa Sejuma, ki se s svojo vojsko umika v notranjost Abesinije.

Nevtralen pas za tujce

Berlin, 16. oktobra. AA. DNB poroča iz Addis-Abebe: Doznava se, da Italijani ne mislijo opustiti obstoječega odprtega mesta, le Diredave ne bodo bombardirali, ker živi tam 800 tujcev. Vendar je Italija pripravljena skupno s Francijo določiti nevtralen pas, kjer bi mogli tujci v miru živeti, ker italijanska letala tamkaj ne bi metala bomb.

Pariz, 16. oktobra. AA. Havas poroča iz Addis-Abebe: Abesinski cesar je danes sprejel v avdijenco prvega tujca, ki se je prijavil za proslavljanje v abesinsko vojsko. Gre za kubanskega stolnika Aleksandra Delvala. Odpotoval bo na severno fronto skupno z vojnimi ministrom, čigar štabu je dodeljen.

Seja ministrskega sveta

Položaj Jugoslavije glede na vojno v Abesiniji

Dr. Stojadinović: Naši gospodarski interesi so zaščiteni!

Beograd, 16. oktobra. b. O današnji seji ministrskega sveta je bil izdan sledeči komunikat: Danes popoldne ob 17. do 20. ure je bila seja ministrskega sveta. Predsednik kraljevske vlade in minister zunanjih poslov dr. Milan Stojadinović je poročal o današnjem zunanje-političnem položaju v zvezi z vojno v Abesiniji in s sankcijami, ki se sedaj rešujejo v Društvu narodov. Ministrski svet je vzel z zadovoljstvom na znanje poročilo predsednika kraljevske vlade, po katerem so ekonomski interesi naše države popolnoma zaščiteni. Minister za gozdove

in rudnike Djura Janković je predložil uredbo o prodaji na drobno in sekanju drv v državnih gozdovih. Nato se je razpravljalo o zakonskih načrtih, ki jih bodo resorni ministri predložili v reševanje narodni skupščini, ko se sestane k rednemu zasedanju. Med temi zakonskimi načrti se nahajajo tudi ti-le: zakon o gospodarskih zadrukah, trgovinski zakon, zakon o pomorski trgovini, zakon o prestopkih, zakon o zastavah, zakon o menicah, zakon o čekih in zakon o ustanavljanju pedagoških institucij.

Pred sklicanjem parlamenta

Živahno politično gibanje v Beogradu

Oficielni kandidat za predsednika narodne skupščine je minister Komnenović — Senatorji JNS bodo zborovali v soboto — JRZ bo potrjena danes

Beograd, 16. oktobra. b. V teku današnjega dneva je dopotovalo v Beograd veliko število narodnih poslancev. Njihovo zbiranje je v zvezi s sejami parlamentarnih klubov, ki so jih napovedali za petek 18. t. m. in v zvezi z delom Narodne skupščine, ki bo začela z delom 19. t. m. Kuloarji Narodne skupščine so oživel. Glavno vprašanje, okrog katerega se vrši živahna debata, je seveda izvolitev novega skupščinskega predsedstva. V parlamentarnih krogih, ki stoje blizu vlade dr. Milana Stojadinovića, se zatrjuje, da bo oficijelni kandidat vladnega poslanskega kluba za skupščinskega predsednika g. Mirko Komnenović, minister za telesno vzgojo naroda. Kot nadaljni kandidati bi prišli v poštev kot podpredsednika dr. Vekoslav Miletić in bivši minister Matija Pavao.

JRZ v štadiju definitivne potrditve

Beograd, 16. oktobra. b. Ko je notranji minister dr. Anton Korošec prihajal na sejo ministrskega sveta, so ga vprašali tam zbrani časnikarji ali je stranka JRZ že definitivno potrjena. Na to vprašanje je doktor Korošec odgovoril, da ima to zadevo v rokah eden izmed inspektorjev notranjega ministrstva, ki mu bo v teku jutrišnjega dneva podal referat. Ni pa nobenega razloga, da stranka ne bi bila potrjena.

Zračni »napad« na Beograd

Beograd, 16. oktobra. b. Danes popoldne ob 3. se je med zvonjenjem vseh beograjskih cerkva in tulenjem sirene izvršil zračni napad na prestolnico. Visoko na nebu so se pojavila »svozna letala« in začela obstreljevati in zasipati s plinskimi bombami območje beograjskega kolodvora, novega zemunskega mostu, savskega artiljerijskih s topovi in strojnimi puškami napravljenih in ministrstev. Po prvih napadih je bila protinapad. Po nebu je križarilo preko 30 težkih bombarderjev in lahkih lovcev. Po vseh ulicah v središču napada je bil ves promet ustavljen. Sanitarna služba je izborna funkcionirala. Ves zračni napad je trajal dobre pol ure.

Intervencija zastopnikov samoupravnih uslužbencev

Beograd, 16. oktobra. b. V Beograd sta prispejala danes predsednik Zveze samoupravnih in magistratnih uslužbencev v Dravski banovini, ljubljanski magistratni direktor g. Franjo Jančigaj in tajnik g. Ladislav Pelan. Oba zastopnika samoupravnih uslužbencev sta zadevi stanovskih vprašanj intervenirala v ministrstvu notranjih zadev in v finančnem ministrstvu.

Beograjski »Triglav« se je razšel

Beograd, 16. oktobra. b. Na večerajšnjem običnem zboru tukajšnjega slovenskega družabnega razide. Polovico klubove imovine pripade Zvezi kluba »Triglav« je bilo sklenjeno, da se klub služkinj, polovica pa novemu snujočemu se društvu Slovencev v Beogradu.

Osebnosti vesti

Beograd, 16. oktobra. b. Premešeni so: Spierle Josip, davčni kontrolor v Dardi za davčnega inspektorja v Kovačico. Kogoj Luka, davčni inspektor v Blatu v Metković, Biziak Dragotin, davčni inspektor v Bogatiću v Visoko, Križ Oskar, davčni viš. kontrolor v Bogatiću v Sarajevo, vpokojena sta strojevodja Hude Josip v Sarajevu in vlakovodja Zupanek Janez v Ljubljani.

Ugodnosti za uslužbence državnih prometnih ustanov

Beograd, 16. oktobra. AA. Prometni minister je potrdil tole izpremembo člena 42 pravilnika o brezplačni in znižani vožnji: Uslužbenici in delavci smejo zaradi preskrbe s kurivom prevažati drva ali premog proti 10% nemu plačilu redne vozninske postavke in sicer uradniki in uradniški pripravniki, oženjeni, 10.000 kg drv ali 5000 kg premoga; neozelenjeni 2000 kg drv ali 1000 kg premoga;

Seja kluba senatorjev JNS

Beograd, 16. oktobra. b. Seja kluba senatorjev JNS se bo vršila na poziv njegovega predsednika senatorja Koste Timotijevića v soboto 19. t. m. ob 10. uri popoldne. Na tem sestanku senatorjev JNS se bo razpravljalo med drugim tudi o volitvah predsednika senata. Po informacijah, ki smo jih dobili od strani kluba JNS, predlaga za predsednika dosedanjega predsednik dr. Ljubomir Tomašić, med tem ko bo kandidat za predsednika senata od strani senatorjev, ki podpirajo sedanjo vladu, senator dr. Ante Pavelić.

Volitve v OUZD odložene

Beograd, 16. oktobra. b. Minister za telesno vzgojo in zastopnik ministra za narodno zdravje g. Komnenović je izjavil danes časnikarjem, ki so ga vprašali glede njegove kandidature na predsedniško mesto pri predstojateljih volitvah v narodni skupščini sledeče: Postavljanje predsedniškega kandidata je stvar kluba skupščinske večine. Če bo klub postavil svojo kandidaturu za predsednika, bo to kandidatura sprejeta. Na vprašanje, kaj bo z volitvami po okrožnih uradih, je minister Komnenović izjavil, da se bodo volitve gotovo vršile, vendar so za sedaj odložene. Sedaj se dela v glavnem, da se izmenjajo dosedanja ravnanstva okrožnih uradov v zadovoljstvo vseh frakcij.

zvaničniki, pogodbeni uradniki, dnevničarji in delavci, oženjeni 5000 kg drv ali 2500 kg premoga, neozelenjeni 1000 kg drv ali 500 kg premoga. Uradniki imajo to pravico takoj po imenovanju, uradniški pripravniki, pogodbeni uradniki in dnevničarji po enoletni službi, drugi pa po triletni neprestani službi pri državnih prometnih ustanovah. Te pošiljave se prevažajo kot počasnovozno blago v tovorih po najmanj 5000 kg. Olajšava velja samo za osebno domačo potrebo. Vsaka druga uporaba bo zloraba te ugodnosti in se bo s krivici ravnalo po členu 53 pravilnika. S to izpremembo je zopet uveljavljen pravilnik 143/30. Z njim so vrnjene vse pravice, ki so jih imeli uslužbenici državnih prometnih ustanov do sprejetja pravilnika št. 143/34.

Poslanik Fotić odlikovan

Beograd, 16. oktobra. AA. Novi jugoslovanski poslanik v Washingtonu Konstantin Fotić, ki se mudi v Parizu, je večeraj posetil francoskega ministrskega predsednika Laval, s katerim je že tolikokrat sodeloval v Ženevi kot stalni delegat Jugoslavije pri DN. Laval mu je pri tej priliki izročil insignije reda legije časti druge stopnje, s katerim ga je odlikoval predsednik francoske republike Lebrun. Fotić se je nato poslovil. Danes odpotuje v Washington.

Naše pomorsko ribarstvo

Beograd, 16. oktobra. Ravateljstvo pomorskega prometa je izdalo statistiko pomorskega ribarstva za preteklo leto. V uvodu pojasnjuje splošno stanje našega pomorskega ribarstva. Iz teh podatkov je razvidno, da ima naše pomorsko ribarstvo vse pogoje za močan napredek. Glavna ovira je slaba prodaja, ker sta trgovina in promet z morsko ribo slabo organizirani. Da se temu opomore, skuša pomorska uprava organizirati ribiče tako, da bo njihova skupna organizacija skrbela za prodajo in za nabavo potrebnega orodja, kakor tudi za razvoj in olajšanje pomorskega ribarstva. Vzporedno s to akcijo gre socialno delo, ki naj dvigne socialni položaj naših ribičev. Po teh uvodnih poglavjih je vpisan razvoj ribarstva, število ribičev, njihova sredstva, načini lova po vrstah rib in letnem času, kakor tudi sedanja trgovina in rentabilnost ribolova. Slede statistični podatki z grafičnimi slikami o ribarskih zadrukah, posameznih tovarnah ribjih konserv, o vložnih glavnicah itd. Statistični podatki so prevedeni tudi v francoski jezik.

Uredbo o znižanju plač bodo popravili

Beograd, 16. oktobra. b. Ko so člani kraljevske vlade odhajali od današnje seje ministrskega sveta, se je vaš dopisnik imel priliko razgovarjati z enim izmed njih. Na vprašanje, če je današnji ministrski svet razpravljati tudi o uredbi, ki so z njo znižane uradniške plače, mu je ta minister odgovoril, da se danes sicer ta stvar ni obravnavala, pač pa da pride to vprašanje zopet na vrsto v najkrajšem času in da se bodo tudi izvršile nekatere poprave v splošno zadovoljnost.

Kralji in Kondilis jamčita za večno prijateljstvo

Beograd, 16. oktobra. AA. Predsednik grške nacionalne radikalne stranke Hadži Gogis, ki se mudi v Beogradu z grškimi gospodarstveniki, je dal danes poročevalcem naših listov tole izjavo:

Kot predsednik radikalne stranke vam izjavljam, da so čuvstva grškega naroda do prijateljev Jugoslovancov neomajna in iskrena. Prijateljstvo med obema državama se bo še okrepilo s prizadevanjem predsednika Kondilisa, čigar prijateljske zveze z veliko Jugoslavijo so znane. Kondilis se je bojeval z ramo ob rami z vašimi hrabrimi vojniki in ustvaril neporušljive zveze z vašim pokojnim viteškim kraljem. Pod sedanjim režimom in po zanesljivi vrnitvi kralja Jurija II. se bo normaliziralo stanje na Grškem in vrnil mir. Grški narod obožuje svojega bodočega kralja Jurija in se bo združil v slogi pod kraljevskim žezlom. Kot kraljevina bo Grčija še bolj utrdila svoje razmerje z Jugoslavijo in obe državi bosta vzajemno sodelovali za popoln mir na Balkanu. Kraljeva vrnitev in prihod Kondilisa na oblast jamčita za večno prijateljstvo med Jugoslavijo in Grčijo.

Pojasnjena ljubzenska tragedija

Sušak, 16. oktobra.

Sušaska policija je dobila od mestne policije v Kranju podatke, ki popolnoma pojasnjujejo samomor ljubavnega para Draga Bučinela in Darinke Likar-Kavčič, šivilje iz Kranja.

Drago in Darinka sta se imela rada že več let. Bučinel se kljub temu ni ločil od svoje žene Margarete, s katero je imel tri otroke. Policija je dobila tudi pismo, katerega je Drago napisal na Sušaku 10. t. m., to je dan pred samomorom. Poslal ga je svoji ženi Margareti v Trzin. V pismu je obrazložil, zakaj se je odločil, da gre v smrt s svojo ljubico Darinko. Vse kaže, da ljubavni odnosi med Dragom in Darinko niso motili Bučinelove zakonske sreče. Najbrže pa njegova žena Margareta o tem razmerju ni vedela. Bučinel je pisal poslovilno pismo, kakor da bi sporočil prijatelju in ne svoji ženi o svojem obupnem dejanju. V pismu je navedel ne samo svoje odnose z Darinko, marveč govori tudi o ljubzenskem razmerju, ki ga je imel z neko Ivanka. Trdi, da ga je Ivanka nadlegovala in ga neprestano napadala. Vse kaže, da je Ivanka izzvala spor z Darinko. Obe sta namreč stanovali v Kranju. Ko je Drago o tem zvedel, je pregovoril Darinko, da sta se odpeljala na Sušak, kjer sta hotela umreti v valovih Jadrana. Na koncu pisma pravi Drago svoji ženi: »Odpeljala se bova s čolnom na odprto morje, kjer se bova usmrtila. Najin grob bo plavo morje, večni grob brez ceremonij in stroškov. Odpusti mi ta korak, toda drugega mi ne preostaja. Sprijazni se z usodo. Sam grem veselo v smrt, ne bodi žalostna za menoj, da ne zagreniš življenja mojim otrokom. Darinka ti zapušča svojo hišo v Kranju in vložno knjižico za 17 tisoč Din. Ne vzemi si tega mojega koraka k sreči in stori tako, da boš imela lepše življenje, kakor si ga imela z menoj. Obvesti mater, ki naj mi tudi odpusti.«

To pismo je popolnoma pojasnilo samomor Draga Bučinela in Darinke Likarjeve. Njuni trupli pristaniške oblasti še niso našle. Verjetno je, da jih je merska struja odplavila proti Lovrani.

Uvoznikom blaga iz tujine

Beograd, 16. oktobra. AA. Na podlagi veljavnih deviznih predpisov ima Narodna banka diskrecijsko pravico za podeljevanje pooblastil glede plačevanja blaga vnaprej. Ta pooblastila daje v skladu s svojo politiko v danem trenutku in zlasti v skladu s položajem na deviznem trgu. Uvoznikom iz tujine, zlasti tistim, ki uvažajo blago iz neekvilibrijskih držav, velja opozorilo, da ne sklepajo naročil pod pogojem plačila vnaprej, preden ne dobe rednim putem tega pooblastila Narodne banke. Plačilo vnaprej pomeni nabavo tujih plačilnih sredstev, preden ima uvoznik uvozno carinsko deklaracijo in ostale listine v rokah. (Iz Narodne banke kraljevine Jugoslavije.)

Imenovanje dr. Sagadina

Imenovan je za predsednika državnega sveta v prvi skupini dr. Stefan Sagadin, doslej član državnega sveta v drugi skupini prve stopnje.

Vremenska napoved

Novi Sad: Jasno po vsej kraljevini, samo v Dravski in Savski banovini bo oblačno in megleno. Megle so v dolinah bile pogoste, dežja pa ni bilo.

Napoved: Toplo vreme, pretežno jasno, zlasti na južni polovici in v vzhodnih krajih, a po sredini države in v zapadnih krajih bo nekoliko megle in nekoliko oblačno. Solnce vzhaja ob 5.55, zahaja ob 16.52.

Dunajska napoved: Nobene izpremembe sedanjega vremena.

Ras Guga, ki je s svojimi četami dezertiral in se udal italijanskim vojaškim oblastem v Abesiniji. Pravijo, da je ras Guga svak abesinskega cesarja. Nekateri pa trde, da je njegov zet. Izjavil je, da se hoče boriti z Italijani proti abesinskemu cesarju, ker upa, da ga bo Mussolini proglasil za abesinskega cesarja.

Vesti iz Italije

Trgovina, industrija in prometni davek

Novi pristojbinski zakon, ki je v Italiji v veljavi od 10. t. m., zadeva v veliki meri tudi industrijo, trgovino in promet. Predvsem je zvišan prometni davek na efekte in vrednostne papirje od dosedanjih 250 L na 3 L od tisoča, če se glase na ime, in od 450 L na 6 L, če se glase na prinosilca. Od povišanja so izvzeti le papirji kakor obligacije, akcije, kartele, potrdila in kakorkoli se imenujejo ti papirji, ki jih izdajo država, pokrajine, občine in druga udružena, ki niso trgovske ali civilne pridobitne družbe. 6 od tisoč plača tudi ves trgovski kapital tujih družb brez ozira na to, ali imajo plačevalci državno trošarino z ozirom na kraj izdelovanja, od 1. jan. 1936. se jim bo odmerila v odnosu od prometa njihovega proizvoda z ozirom na njih tozadevno pridobitno ter na dohodnino njih uslužbenecov. Davku so podvržene tudi umetne mineralne vode z dodatkom sirupov, sadnih sokov in drugih ingrediente.

Cigaretni papirji, likerji in šumeča vina plačajo za ves svoj promet prometni davek samo enkrat, in sicer znaša ta pri papirskih 375 %, pri likerjih in šumečih vinih pa po 350 oziroma 50 %.

Italija ne bo plenila tujega tovara

Izvozniki nekaterih držav so izrazili svojo bojazn, da ne bi italijanska vlada zaplenila na italijanske ladje naloženega blaga, tudi če pristajajo v italijanskih pristaniščih in je blago namenjeno v druge države. Zato nekateri ne marajo več nakladati blaga na italijanske ladje. Ta strah pa je popolnoma neutemeljen. Italijanska vlada izjavlja kategorično, da ne bo rekvirirala blaga, nimenjenega v Italijo ne blaga, ki je namenjeno skozi italijanska pristanišča na tuja tržišča, pa naj se že vozi pod domačo ali tujo zastavo.

Dve nezgodi. S kolesa je padel Avgust Kuštrin iz Solkana. In si zlomil levo roko. V Kozani pa se je ob padcu ponesrečila 6letna Frančiška Princić in si zlomila desnico.

Funkcija lire v inozemstvu. Vlada je z dekretom prepovedala prinesiti v Italijo več kot 2000 lir na osebo. Pošiljalce lir v Italijo bodo dovoljene samo po bankah. Po drugi strani pa bodo morali imeti računi iz izvoza, preračunjeni v lire, določbo o plačilu v Italiji v tujih devizah in v čeki, ki bodo poslani na račune v lirah, odprte v italijanski banki za tujino. Ta ukrep naj poveča prihod tujih deviz v Italijo.

Ime lista, ki ga urejuje češki romanopisec Ladislav Hájek in ki je včeraj pomotoma izostalo, je »Narodni střed to je Narodno središče.

Prijetna zabava. Po leti enkrat je sedel posestnik Ivan Rupnik s svojim prijateljem v gostilni v Ajdovščini. Kakor nalašč, da bo gostilniška zabava lepša, jima je Bog dal prijateljsko družbo, dve lepi tujki, ki sta sedeli pri bližnji mizi. Rekli sta, da sta Idrijčanki, bili sta prav prijazni, radi sta pili in kadili ž njima in se nazadnje še odzvali vabilu, da gresta malo skupaj na sprehod. Francka tudi ljubezni ni zapirala svojega srca in Rupnik je odšel od nje precej olajšan — med objemom ga je olajšala za listnico, ki je imel v njej 700 lir. Plena je bila deležna tudi prijateljske Katrice. Ker pa je takšna ljubezen prepovedana, je bila Francka obsojena na 16 mesecev strogega zapora in 1.500 lir globe, Katrica pa na 7 in pol mesecev navadnega zapora in 750 lir globe.

Razgovor s pozabljeno umetnico Zofijo Borštnikovo

Zagrebski listi so pred dnevi obširno poročali o 40letnici zagrebskega Narodnega gledališča. Med igralci in igralkami, ki so s svojo umetnostjo dvignili nivo zagrebskega gledališča, so pa pozabili omeniti veliko slovensko gledališko umetnico Zofijo Borštnikovo, ki živi sedaj v Zagrebu.

Zofija Borštnik-Zvonarjeva je bila najodličnejši član zagrebskega gledališča, ko je bil njegov intendant Miletič. Poročevalec zagrebskih »Novosti« je te dni obiskal Zofijo Borštnikovo, ki živi v majhnem in skromnem stanovanju na Podolju števil. 34. Popolnoma se je umaknila iz življenja. Živi le še v spominih na svoje dolgoletno umetniško delo, ki je bilo polno slave in uspeha, pa tudi polno grenkih dni in velikih razočaranj. Umetnica je bila presenečena, ko jo je po tako dolgem času obiskal poročevalec dnevnika, ki naj obvesti javnost o njenem sedanjem življenju.

Umetnica je še vedno visoka, lepa in elegantna pojava. Poročevalcu je razkazala slike s posvetili znamenitih ljudi. Tudi nadškof Strossmayer ji je dal svojo sliko, ko je 12. junija 1898. gostovala v Djakovu. Na sliko je lastnoročno napisal posvetilo. Številni venci in drugi spominski pričajo, da si je umetnica po vsej pravici s svojimi umetniškimi nastopi v Zagrebu, Ljubljani, Beogradu, Sofiji in Pragi pridobila naslov najslavnejše gledališke umetnice. Poleg materinske obvlada srbsko-hrvatski, bolgarski, češki in nekaj tujih jezikov. Ohranila je več zabojev, ki so napolnjeni z izrezki iz slovenskih časopisov in revij, v katerih kritika v presežnikih hvali njeno umetnost.

13 let ji je bilo, ko je Zvonarjeva začela svojo igralsko kariero v ljubljanskem diletantskem gledališkem društvu. Nastopila je kot navika v Trifkovičevem »Solskem nadzorniku«. Bilo je to 10. decembra 1882. Ob tej priliki je debutoval prvič tudi uradni banke Slavije Ignacij Borštnik, naš veliki gledališki umetnik in poznejši Zofijin mož. Leta 1887. je Zvonarjeva odšla v Prago, kjer je študirala gledališko umetnost.

Iz te dobe je shranila posvetilo, katero ji je dal slavni češki umetnik Vrhlicki. Zvonarjeva je nato 10 let zastoj nastopala v Ljubljani.

V Zagreb je najprej prišel Borštnik, za njim pa še Zofija. Pregovorili so ju, naj se posvetita hrvatskemu gledališču. Ze tedaj je Zofija vzbujala hrvatski jezik in rade volje se je odzvala vabilu. Bilo ji je tedaj 23 leta. Prvič je v Zagrebu nastopila dne 8. marca 1894. v »Dami s kamelijami«, drugič pa v Ibsenovi »Nori«. Zagrebško občinstvo je očarala. Osem let je nepretrgoma nastopala v zagrebskem gledališču, večina v prvih vlogah in to z največjim uspehom. Posebno je cenil njeno umetnost intendant dr. Stjepan Miletič.

Leta 1902. se je sprla s tedanjim intendantom Ivom pl. Hreljanovičem, ker ni hotela nastopiti v neki pantomimni vlogi v baletu. Intendant jo je odpustil. V časopisih je nastala ogorčena polemika, publika je celo demonstrirala na ulicah in v gledališču proti intendantu.

Med tem je Zofija odšla na Dunaj, od koder so jo angažirali v Dresdenu. Ze v januarju leta 1903. pa so jo poklicali nazaj v Zagreb. Zopet jo je angažiral novi intendant Mandrovič. Po dveh letih je zaradi zasebnih razlogov zapustila Zagreb in sprejela ponudbo bolgarskega ministra za rosveto in gledališkega intendanta v Sofiji. Gostovala je v Sofiji štirikrat. Njen uspeh je bil tolik, da je bila takoj angažirana za tri leta. Hitro se je naučila bolgarščine. Iz Bolgarije pa je odšla na gostovanje zopet v Ljubljano pa tudi v Beograd, kjer so ji ponudili stalni angažman. Sprejela pa je naposled angažma v Ljubljani, od koder je često hodila gostovat v Zagreb. Leta 1913. je zadnjikrat gostovala v Zagrebu. Svetovna vojna jo je prikovala na Ljubljano. Leta 1919. je pa umrl njen mož, naš nepoznani Ignacij Borštnik. V Ljubljani se je pa zamerila nekemu Gromovniku, ki jo je leta 1922. pognal z ljubljanskih gledaliških desk. Dve leti je prebivala umetnica v glob-

Letalski napad na Ljubljano

V sporazumu z upravo policije v Ljubljani so izdana sledeča navodila za postopanje prebivalstva Ljubljane ob času zračnega napada na mesto:

Dne 19. oktobra t. l. se bo zopet uprizarila vaja o letalskem napadu, ki bo pa večjega obsega, kot dosedanje slične prireditve, ker se bo raztezala na ves teritorij Ljubljane.

V to svrhu se bodo uporabila aktivna napadalna in obrambna sredstva, t. j. obrambni topovi, mitraljezi itd., a bomba sredstva bodo markirale svetlobne rakete, in sicer, rdeče rakete ruševne bombe, zelene rakete bojne strupe in bele rakete požarne bombe.

Pasivna obramba pa bo sestavljena iz sanitetskih oddelkov za prvo pomoč ranjenecem in zastrupljenecem, oddelkov za ugotavljanje in uničevanje bojnih strupov, požarnih oddelkov, tehničnih oddelkov za odkopavanje ruševin ter popravljanje pokvarjenih električnih, vodovodnih in plinskih naprav.

Ker je ta vaja obenem tudi vežbanje prebivalstva, kako naj postopa v primeru resničnega zračnega napada in je tedaj to v življenjskem interesu vsakega posameznika, pozivam vse ljubljanske prebivalstvo, da se ravna po sledečih navodilih:

Pričetek dnevene vaje in s tem bližanje sovražnih letal se bo objavil z znakom »vzbune« (alarma), in sicer s 3 zaporednimi topovskimi strelji na Gradu, zategljam tulenjem vseh tovarniških siren, piskanjem železniških lokomotiv ter z rogovi, ki bodo nameščeni na raznih vzvišenih točkah po mestu. Ta znak bo trajal 3 minute. Čim bo dan znak alarma, se mora ustaviti ves promet (tudi tramvajski, avtomobilski itd.) po vseh ulicah.

Prestanek nevarnosti bo objavljen z zvonenjem zvonov po vseh ljubljanskih cerkvah.

Ta dva znaka si mora vsakdo radi pravilnega postopanja dobro zapomniti.

Postopek prebivalstva pri dnevi vaji

1. Prebivalstvo, ki ga preseneti znak »vzbune« na ulici, v tramvaju itd., se mora skriti v za to posebno prirejena skupna javna zavetišča, ki bodo po mestu vidno označena, nadalje v najbližje hišne veže, hodnike, javne lokale itd. Stanovalec iz onih delov mesta, ki so v bližini Gradu, Rožnika, Šišenskega hriba ter Goloveca, naj bežijo po najkrajši poti na vzvišena skrita pobočja.

Avtomobili in druga prevozna sredstva (razen tramvajskih voz, ki ostanejo prazni na mestu), se morajo po ustavitvi prometa takoj umakniti v stranske skritejše ne prometne ulice in se po istih razvrstili na desni strani. Ročne vozičke in slično pa je treba spraviti v najbližja dvorišča, toda tako, da ne bodo ovirali vhoda v dotične hiše.

Nikdo ne sme na ulici ali kje drugje opazovati kretanja aeroplanov.

2. Oni, ki bodo ob znaku alarma v javnih lokalih, uradih, itd., naj ostanejo tam, ali ne v bližini oken, vrat ali celo pred vrati.

3. Stanovalec, ki bodo ob znaku napada doma, naj takoj zapro vsa okna, spuste zaves in naj se umaknejo v notranjost sob, najbolje v kot med debelimi zidovi, da ne bi bili izpostavljeni nevarnosti od razstrelkov bomb. Nikakor pa ne smejo gledati in opazovati skozi okna. Ako ima hiša svoje zavetišče ali dobro obokano klet, naj se stanovalec poda na tja.

4. Vse trgovine morajo pri znaku »vzbune« takoj zapreti lokale in spustiti roloje; nameščenci ostanejo v trgovini, ravnotako kupci. Iz pokritih stojnic se morajo umakniti v najbližje

veže vsi kupci, lastniki stojnic pa smejo ostati na svojih mestih radi čuvanja blaga.

5. Ob času napada bodo ostali na ulici poleg varnostnih organov, policije, žandarmerije in vojaške samo reševalni oddelki in službojoči člani Odbora za zaščito mesta, ki se morajo izkazati z legitimacijo OZAM.

Nočna vaja

Istega dne bo tudi nočna vaja radi vežbanja »vzbune«, ukinitve javne razsvetljave in ugasnitve privatne razsvetljave ter prestanka nevarnosti.

Postopek bo sledeči: znak »vzbune« bodo objavili trije topovski strelji na Gradu ter rogovi na raznih vzvišenih točkah mesta, kakor tudi piskanje železniških lokomotiv. Vse to bo trajalo tri minute.

Takoj ob početku znaka »vzbune« se bo zatemnila (v resnem primeru prekinila) javna razsvetljava, v vseh privatnih hišah, uradih in lokalih se morajo vsa okna zapreti in zaštrleti ter luči ugasniti, reklama razsvetljava pa ukiniti. Ves promet po ulicah se mora ustaviti. Prebivalstvo po ulicah in lokalih ostane mirno in kar največ zavarovano na svojih mestih, kjer se bo v tem trenutku nahajalo; vsa

KINO UNION

TELEFON ŠTEV. 22-21

Film, ki zasluži naziv umetnina!

Film, ki je triumfal po vsem svetu!

Režija Willy Forst

Danes ob 16., 19.15 in 21.15. uri

Maskarada

Paula Wessely,

Adolf Wohlbrück,

Walter Janssen, Olga Čehova,

Hilde v. Stolz

Dopolnilo nov Foxov zvočni tednik

Predprodaja vstopnic od 10. do pol 13. in od 15. ure dalje

kem razočaranju živčno strta ter se naposled odpravila v Zagreb, kjer je našla zadnje zatočišče. Leta 1924. je prosila za upokojitev, katero so prihodnje leto potrdili. S pokojnino živi danes skromno, pozabljena v Zagrebu.

Tlakovanje velike ceste Ljubljana-Kranj

V ponedeljek je banska uprava končno razpisala licitacijo del za tlakovanje državne ceste skozi Ljubljano od Sentjakobskega mosta do Bleiweisove ceste, ker je mesina občina pristala na prispevek 90.000 Din, ki odpade na tlakovanje dveh metrov širine. Razlika je v tem, da je na deželi cesta široka le 6 m, v mestu pa 8 m, a stroške za razliko mora nositi občina. Licitacija bo v skrajšanem roku 20 dni, torej 5. novembra ob desetih v uradu Terenske sekcije v kazini.

Kar se tiče vprašanja tlakovanja ceste od šišenske mitnice do St. Vida, je po najrazličnejših pogajanjih in peripetijah že od l. 1929., ko so bili gotovi projekti električne ceste železnice, vendar prišlo v končen štadij. Pogajanja s cestno električno železnico so tedaj dovedla do sporazuma, da je cesna uprava dovolila gradnjo električne železnice pod pogojem, da se tramvaj prilagodi vsaki novi trasi ceste in da vse izpremembe napravi na svoje stroške. Glavni pogoj pri tem dogovoru je pa bil, da mora biti tramvaj med tračnicami in 40 cm na vsaki strani tlakov na stroške maloželezniške družbe.

Tudi sedanja pogajanja med Terensko sekcijo in Maloželezniško družbo oz. mestno občino glede tramvajске proge od šišenske mitnice do St. Vida se bližajo rezultatu, da bo vprašanje brez večjih ztrtev na obeh straneh v kratkem ugodno rešeno. Med tem je Gornja Šiška inkorporirana in je cesta do nove mestne meje pri Dravljah postala prava mestna cesta, ki jo je treba zaradi mestnega, predvsem motornega prometa obravnavati drugače kakor ceste skozi vasi.

Tudi projekt za cesto od St. Vida do Jeperce je precej dolgo čaka v ministrstvu na odobrenje, nato bo pa takoj razpisana licitacija del. Delavci bodo zaposleni tudi pozimi in zato naj se poslanci pobrigajo, da pospešijo odobritev.

Največje delo na tem odseku je preložitve Medenskega klancea, ki bo skoraj popolnoma odpravljen z veliko preložitvijo ceste, zlasti pa z nadvozom čez železnico. Cesta se bo po definitivnem projektu odcepila že 150 m nad Cirmanov v Mednem in tekla na desno po pobočju pod sedanjo cesto, kakih 180 m pred klancem bo pa premostila železnico in šla v popolnoma rav-

ni črti tik za Sušteršičevo žago ter se šele približno 300 m nad sedanjim prelazom čez železnico spet spojila s sedanjo cesto. Vsa preložitve je dolga 1700 m in bo ta nova cesta brez odkupa sveta in brez tlakovanja veljala 1.459.000 dinarjev. Nova cesta bo tekla 70 m za Sušteršičevo gostilno pod Medenskim klancem.

Na odseku Jeperca—Kranj je snimanje že gotovo, delajni projekti bodo pa napravljeni čez zimo. Na Sorškem polju bo tekla cesta čez železnico po nadvozu, a 1.500.000 do 2.000.000 bo veljala preložitve Gastejskega klancea z nadvozom čez železnico pred kolodvorom v Kranju.

Tatovi na vseh koncih in krajih

Ljubljana, 16. oktobra.

Ne mine skoro dan, da ne bi policija ali žandarmerija prejela prijavo o raznih ter včasih prav predrznih tatvinah. Tako se je nek drzen umovnič vtihtopal v stanovanje bivšega notarja Janka Globočnika v Florijanski ulici 13 ter mu odnesel razne oblike v vrednosti nad 1000 Din. V isti ulici na števil. 12 pa je odnesel nekdo Antonu Mlakarju s kolesa dinamno znamke »Impulse«, vreden okrog 1000 Din. — Neznani umovnič je odnesel kuharici Ledenik Katarini iz Vidovdanske ceste 1 ročno torbico v vrednosti 200 Din. — V Trbojah je bilo ukradeno Francu Rozmanu iz Dragočajne moško kolo znamke »Briljant« tovarn. števil. 369725 in evid. števil. 2-76856-12, črno pleskano, vredno 700 Din. — Za poštnim skladiščem na glavnem kolodvoru je bilo ukradeno žel. uslužbencu Andreju Jakopiču črno pleskano kolo, znamke »Viktorija«, tov. števil. neznana, evid. števil. 40.157, vredno okrog 800 Din. — Na Gasilski cesti št. 15 pa je bilo izpred mesnice ukradeno mesarju Alojzu Anžiču iz Dobrunj št. 21 moško kolo znamke »Waffenrad« z evid. št. 16.47484-2-16, zelo dobro ohranjeno, vredno 1300 Din.

Dnevni dogodki

× Banska uprava razglasi, da ban Dravske banovine izven uradno določenih sprejemnih dni, to je torka in petka, ne sprejema zasebnih strank.

× SHOD ZDRUŽENE OPOZICIJE, ki bi se moral vršiti dne 20. t. m. v Ljubljani, se radi nepričakovanih tehničnih ovir ne bo vršil.

× Telefonski promet z Islandijo. Na podlagi odloka ministra PT bo s 1. novembrom t. l. vsi telefonski promet med Jugoslavijo in Islandijo. Trinitutni razgovor bo stal 46-50 zl. fr., oziroma 674-50 Din.

× Važno za slaščičarje. Z odlokom ministra za trgovino in industrijo se izpopolnjuje navodilo ministrstva od 26. julija t. l. št. 26.909 v toliko, da slaščičarne in mlekarnice niso dolžne postati članice trgovskega ali gostilniškega združenja, marveč ostanejo tudi v bodoče v svojih lastnih obrtnih združenjih.

× Premog za upokojece železničarje. Prometni minister je dovolil, naj čl. 88 pravilnika o postranskih prejemkih uslužbencev državnih prometnih ustanov velja v bodoče tudi za železniške upokojece, vdove in sirote umrlih železniških uslužbencev in upokojecev. S tem bo železniškim upokojemcem, oziroma članom njihovih rodbin dana možnost, da si omislijo najpotrebnejše količine premoga kakor aktivni uslužbenci.

× Granata v kleti. V Masarykovi ulici št. 18 v Zagrebu so našli v kleti delavec, ki so porjavljali klet, veliko granato, ki na srečo ni eksplodirala. Oblasti preizkušajo, kako je granata prišla v klet.

× Prvovrstna plemenska živina in dobre kравe mlekarije bodo razstavljene na plemenskem sejmu v Velikih Laščah dne 22. oktobra dopoldne. Plemenske živali, ki jih bodo prignale številne selekcijske organizacije iz kočevskega, novomeškega, ljubljanskega in logaškega sreza, razvijajo samo od izbrane selekcijske živine in se bo nudila izredna prilika, da si zainteresirani nabavijo visokovredno plemensko blago.

× Stavka v papirnici na Količevem pri Domalah je končana po obojestranskem sporazumu.

× Štrajk v obratih Našičke tvornice tanina. Kakor poroča »Radniški glasnik«, je zelo verjetno, da bodo delavci v vseh obratih Našičke tvornice tanina v najkrajšem času stopili v štrajk. Delavci zatrjujejo, da je uprava podjetja ponovno kršila kolektivno pogodbo, zlasti da je znižala protipogodbno mezdo in doplačila. V ponedeljek bi prišlo okoli 3000 delavcev.

× Brivec v zakonskem suženstvu. Policiji v Subotici je prijavil nek 20 let star brivec, da ga je neko dekle prisililo v zakon. Spoznal se je z dekletom nedavno in popolnoma podlegel njeni volji. Pregovorila ga je, da sta šla v Vukovar in se v tamošnji cerkvi proti njegovi volji poročila. Po poroki ji je hotel zbežati, toda zaprl so ga v neko hišo, kjer ga je žena strogo nadzorovala. Tako je prebil nekaj časa v zakonskem suženstvu. Naposled se mu je posrečilo, da je o vsem obvestil svoje starše v Subotici. Starše pa nasilna žena tudi ni pustila v hišo, policija se pa ni hotela mešati v zasebne zadeve. Brivcu se je končno posrečilo, da je pobegnil in prišel v Subotico, kjer je o svoji tragikomni zgodbi obvestil policijo.

Kino Sloga

Ljubljanski Dvor Tel. 2730

Danes ob 16., 19-15 in 21-15. uri premiera najnovejšega reportažnega filma

dr. Martina Riklji

Abesinija 1935

Afrika v plamenih! Največja senzacija in aktualnost sedanjih dni!

Življenje v Neguševem črnem carstvu. Sege in običaji, verstvo, vojaštvo, življenje na dvoru, kraji ob italijansko abesinski meji itd.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. in od 15. ure dalje!

Krasen dopolnilni spored in nov zvočni dnevnik

Hitite in oglejte si to filmsko aktualnost!

Ljubljana

DRŽAVNA PRATIKA

Četrtek, 17. oktobra. Katoličani: Marjeta Alakok. Pravoslavni: 4. oktobra. Stevan.

DEZURNE LEKARNE

Dr. Kmet, Tyrševa cesta št. 41, Trnkoczy ded., Mestni trg št. 4, Ustar, Selenburgova ulica št. 7.

* Nesreča na Ambrozevem trgu. Včeraj se je pripetila na Ambrozevem trgu hujša nesreča. Nek nepreviden voznik je podrl brezposelnega trgovskega polnika Josipa Kolarija, stanujočega na Tyrševi cesti 29. Kolar je dobil notranje poškodbe in ga je reševalni avto prepeljal v splošno bolnišnico.

* Kolarški savez, podzveza Ljubljana, obvešča, da bo v petek, 18. t. m. ob pol 20. uri v

lokalu pri Amerikancu redna odborova seja. Radi važnosti in podpisov sodniških zapisnikov za Savez od izvršenih dirk tega leta vsi in točno.

* Zborovanje za žensko volilno pravico bo v nedeljo 20. t. m. ob 10. dopoldne v sejni dvorani mestnega magistrata.

* Spored nocojšnjega intimnega koncerta, ki ga izvaja trio ge. Brandlove v Hubadovi pevski dvorani: 1. Brahms-Trio. 2. Cassado: Sonata in starem španskem stilu (za čelo). 3. Skrjabin: Etuda v cis-molu in Chopin: Scherzo v cis-molu (klavir-solo). 4. Čajkovski: Trio v a-molu. Ker bo koncert prav gotovo ena najlepših komornih prireditev letošnje sezone, se prav posebno opozarjamo na ta večer.

* Sentiakobčani bodo ponovili v soboto 19. in v nedeljo 20. t. m. ob 20.15 uri Govekarjevo ljudsko igro s petjem »Legionarije«. Pri predstavi sodeluje ves ansambel odra, v glavnih vlogah pa nastopajo Petrovčičeva, Bučarjeva, Černejeva in Hanžič, Lavrič in Eyper. Igra je doslej pri obeh vpriizoritvah lep uspeh in so se vsi posetniki od srca nasmejali dogodovčinam prostovoljca Ježa, ki ga izvršno igra g. Lavrič. Občinstvo opozarjamo na fotografije v ljubljanskih izložbah. Cene znižane od 10 Din navzdol.

Maribor

Zanimiva tiskovna tožba

Maribor, 16. oktobra

Včeraj dopoldne je bila pred malim senatom mariborskega sodišča razprava, ki je vzbudila v mariborski javnosti precej zanimanja. Letos v januarju je bila v »Večerniku« in »Jutru« objavljena notica, da sta bila nekdanji predsednik mariborske podružnice Narodno strokovne zveze Tone Bajt in podpredsednik Rudolf Tumpej izključena iz organizacije, ker sta delala proti njenim interesom. Nadalje je notica vsebovala vest, da je izdal Rudolf Tumpej ob priliki volitev delavskih obratnih zaupnikov parolo na sabotažo.

Prizadeta Bajt in Tumpej sta vložila po svojem zastopniku dr. Irgoliču tiskovno

* Prirodoslovno društvo priredi ekskurzijo v botanični vrt v Ljubljani v soboto 19. t. m. ob 15. uri. Zbirališče na dolenskem koncu Karlovskega mostu. Vodstvo po vrtu imata strokovnjaka Tomazič in Lazar, asistenta botaničnega inštituta na univerzi. Vstopnine ni. Vsi člani in prijatelji društva so vabljeni k čim številnejši udeležbi.

* Za dolgo nismo imeli v naši drami tako izredno posrečene zelo zabavne veselice, kakor bo nocojšnja premiera, ki ima naslov »Frak« ali »Od krojačka do ministra«. Glavno vlogo krojačka igra Daneš, bogatega žida in njegovo soprogo Cesar in Nablocka. V ostalih vlogah sodeluje domalega ves dramski ansambel. Premiera te izvršne komedije je izven abnormaja po običajnih dramskih cenah.

* Drevi premiera na novo postavljene in vpriizorjene Puccinijeve opere »Madame Butterfly«, ki bo brez dvoma velik umetniški dogodek v naši operi. Delo je nastudiral in režiral kapelnik Stritof. Naslovno vlogo poje Zlata Gungjen-Gavella, tenorsko partijo Gostič, baritonsko Janko. V ostalih vlogah nastopijo Kogojeva, Španova, Skrjančeva, Strniševa ter Zupan, Rus, Petrovič, Lupša, Skabar in Bekš. Premiera je za red četrtek.

tožbo proti »Večerniku« in »Jutru«, ki je, da se izogne stroškom, izdalo pisca notice; to je bil uradni OUZD-ekspozitura v Mariboru Josip Tekauc.

Na včerajšnji razpravi, ki ji je predsedoval ss g. dr. Zemljčič, je bilo zaslišanih veliko prič, ki sta jih predlagali obe stranki. Po dolgotrajni razpravi se je sodišče uverilo, da je bila Tekaučeva notica brez vsake podlage in da je imela namen škoditi časti in ugledu tožiteljev. Sodišče je obsodilo Josipa Tekauca na 7 dni zapore, pogojno na dve leti, na plačilo odškodnine za prikrajšano čast in plačilo sodnih stroškov.

je doma na dvorišču tako nerodno padel, da je dobil močne poškodbe po glavi. Naj v miru počiva!

* Telesno poškodbo je pretekli ponedeljek dobil neki hlapec Zadek Alojz, 33 let star iz Zalca. Pri prepiru ga je neko prijatelj tako vrgel ob tla, da ga je močno poškodoval po desni nogi; moral je v bolnišnico.

* Din 200 — za mestne reveže je med prijatelji pokojnega F. Rebenschegga nabral trgovec Pečuh. Hvala!

Ptuj

Gasilske vaje. — V nedeljo dopoldne je imela ptujska gasilska četa gasilske vaje, pri katerih je bil požarni objekt mestno gledališče. Vaje je vodil poveljnik Breznik, prisostvoval pa jim je tudi starešina župe Muzek. Delovale so tri vodne postaje. Agregat in parna brizgalka sta črpale vodo iz Drave, turbina pa je dovajala vodo do pogorišča iz Grajene. Napeljavni je bilo nad 1200 m cevi vaje so dočela uspele.

Nesreče. Novak Alojz, 30letni posestniški sin iz Gradišča, je popravljali streho, pri tem pa mu je spodrsnilo in je padel na tla ter zadobil hude notranje poškodbe. — Janca Muršič, posestniškemu sinu iz Soncebotincev, je pri rilačvi ajde zgrabil mlatični stroj levo roko in mu jo zmečkal. — Muzek Fran, 2letni sin šivilje iz Hajdine, se je zbodol s steklom v levo nogo ter so ga zaradi zastrupljenja morali oddati v bolnico. — Kolarič Ludvik, posestnik iz Grajenščaka, je prenočeval na seniku. Ponoči v spanju je padel 4 m globoko na pod in je pri tem zadobil notranje poškodbe in si zlomil desno nogo. — Pri obiranju jabolk pa je padel z drevesa 6 m globoko Cajlinger Fran, kočar iz Dragoviča, ter si je zlomil desno roko v rami. Vsi poškodovanci se zdravijo v ptujski bolnišnici.

Mater je natepel. Megla Alojz, posestnik iz Haponcev, se je v nedeljo prepiral s svojo materjo ter jo tudi dejansko napadel in jo začel tepsti in daviti, nato pa jo sunil tako močno, da ji je zlomil nekaj reber.

Radio

Četrtek, 17. oktobra.

Ljubljana: 12.00 reproducirana glasba, 12.45 vreme, poročila, 13.00 čas, obvestila, 13.15 harmonisti pojo na ploščah, 14.00 vreme, borza, 18.00 Glasbeni kontrasti, Radijski orkester, 18.49 Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič), 19.00 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 prenos koncerta Brandlovega tria iz Hubadove dvorane, 22.00 čas, poročila, vreme, spored, 22.15 Plesna godba, poje Mirko Premelč s spremljevanjem Radijskega jazzja.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek 17. oktobra: Frak ali Od krojačka do ministra. Izven. Premiera.

Petek 18. oktobra: Zaprto.

OPERA

Četrtek 17. oktobra: Madame Butterfly. Premiera. Red. Četrtek.

Petek 18. oktobra: Zaprto.

Šentjakobsko gledališče: Začetek ob 20.15:

Sobota, 19. t. m.: »Legionarije«.

Nedelja, 20. t. m.: »Legionarije«.

Dve veliki filmski premieri v Ljubljani

V kinu Union se predvaja »Maskarada«, v Slogu je prišel težko pričakovani film »Abesinija 1935«.

Uprava kina Union je priredila včeraj popoldne posebno predstavo, na katero so bili povabljeni poročevalci vseh ljubljanskih listov. Predvajali so »Maskarado« s Pavlo Wesselijsko v glavni vlogi. Film je bil napravljen približno pred letom dni pod režijo Willy Forsta, čigar režijski talent smo občudovali že v »Hrepenenju«. Tudi »Maskarada« je v polni meri pričala v njegovi veliki sposobnosti in ni prav nič čudnega, da je ta film doživljal triumfe po vsem svetu. Le prejšnje kinematografske razmere v Ljubljani so bile krive, da je dobila Ljubljana »Maskarado« tako kasno. Prisotne novinarje in povabljenno občinstvo je očarala lepota filma, zlasti je vsakdo bil navdušen za Pavlo Wesselijsko, katere igralске sposobnosti so izredne. O filmu samem prinesemo jutri daljšo recenzijo, ugotovljamo pa le to, da vidimo šele sedaj, po »Chopinovem valčku« in »Maskaradi«, kakšni veliki in dobri filmi so bili doslej zaprti ljubljanski filmski publikli.

V kinu Slogu je pa dospel težko pričakovani reportažni film »Abesinija 1935«. O filmu, ki je najnovejšega izvora, napravljen v Ufni ekspediciji pod vodstvom dr. Martina Riklji, smo že obširneje pisali. Danes, ko govori in piše ves svet o Abesiniji, bo ta film deležen tudi pri nas v Ljubljani onega ogromnega zanimanja kot vse drugod po svetu. Beograd in Zagreb sta ga predvajala že 3 tedne, pri nas v Ljubljani bo predvajanje predvidoma le 5 dni, zato priporočamo publikli, da si vstopnice čimprej nabavi. Tudi o filmu »Abesinija« bomo še poročali.

Direktor Hristić zahteva, naj policija ustavi preiskavo

Dramatični dogodek v pisarni direktorja beograjske opere g. Hristića v Beogradu, zlasti v umetniških krogih, živahno komentirajo. Hristić je poslal policiji pismo, v katerem je prosil, naj ustavi preiskavo glede dogodka samega, kakor tudi preiskavo proti njegovemu ženi Rogovski. V pismu direktor poudarja, da ni nihče kriv za njegove rane in da ne jamči za svoje življenje, ako bo policija preiskavo nadaljevala. Državni tožilec Milan IIIć je pa že zahteval posebno sodno zdravniško komisijo, ki naj bi preiskala Hristićeve rane. Komisija naj ugotovi, če je bilo mogoče, da si je direktor Hristić sam zadal rano pod levo ključnico. Po intervenciji zdravnikov pa ta komisija naložene ji naloge ni smela izvršiti, ker so zdravniki prepovedali Hristiću vse obiske.

Slikar z nogo razstavlja v Kazini

Ljubljana, 17. oktobra.

Danes popoldne ob 15. otvori gosp. Klein, invalid in umetnik, o katerem smo pred kratkim poročali v našem listu, v zelenem salonu Kazine umetnostno razstavo.

Sprico posebnih okoliščin, v kakršnih dela ta življenjski in slikarski umetnik, bo razstava brez dvoma vzbudila veliko zanimanje med našim občinstvom. Posebej pa opozarjamo nanjo vse naše šole.

Razstava ostane odprta le nekaj dni. Občinstvu je obisk dostopen od 15. do 21. Kakor čujemo, se za tega nenavadnega slikarja zanima tudi naš mojster Richard Jakopič in bomo objavili njegovo mnenje o slikah, ki jih Klein dela z — nogo.

Krani

Tečaj angleškega jezika za začetnike se bo otvoril 22. t. m. Vse informacije daje gimnazijski sluga Semen.

Krožek prijateljev Francije je otvoril francoski tečaj za začetnike ter nadaljevalni in konverzacijski tečaj. Informacije se dobe vsak delavnik ob 10.30 v gimnaziji pri prof. Maliju. Vpisnina znaša 20 Din mesečno.

Zasačen tat. V sredo 16. t. m. je zalotila soproga telefonskega uslužbenca Raceta na stopnicah svojega stanovanja tatu, ki je pravkar zapuščal stanovanje, obložen s perilom in ročno torbico. Gospa Racetova je takoj poklicala na pomoč sosede in ti so s pomočjo policije tatu ujeli.

Nogomet. V nedeljo 13. t. m. je prvo moštvo S. K. Korotana v prvenstveni tekmi porazilo v Tržiču tamkajšnjo Svobodo z rezultatom 8:0. Rezerva Korotana pa je na domačem igrišču odpravila S. K. Mosto z rezultatom 5:1.

Hmeli

Zalec, 16. oktobra.

Uradno poročilo tržnega nadzornika:

Živahnješe povpraševanje po vseh sortah, posebno po rdečem tretjevrstnem blagu, za katero se je plačevalo povprečno 17 Din. Cene stalne, neizpremenjene, ter se je za večjo partijo prvovrstnega gladko-zelenega hmelja nudilo 30 Din. Slabo drugovrstno blago je bilo prodano po 22 Din. V ostalem položaj čvrst.

Naročajte knjige Kmetijske Matice

Gospodarstvo

Med dolžniki in upniki

čedalje večji prepad

V našem listu smo že nekajkrat pisali o današnjem položaju upnikov in dolžnikov. Tudi smo že objavili obojestranske resolucije in zahteve ter pozive, da se čim trdnjeje organizirajo tako upniki kot dolžniki, ki vidijo samo še v močni vsedržavni organizaciji zadostno jamstvo, da si očuvajo svoje interese.

Iz vseh predmetnih resolucij je razvidno, da zahtevajo upniki zakonsko zaščito svojih interesov, sodelovanje v upravnih denarnih zavodov, izločitev dolžnikov iz uprav denarnih zavodov itd. Prav tako pa zahtevajo dolžniki sodelovanje v upravnih denarnih zavodov, znižanje obrestne mere na 4 odstotke in podaljšanje odplačilnega roka na 30 let. Se več so zahtevali kmetje-dolžniki, ki so to deloma tudi dosegli. Čedalje glasnejši pa so tudi klici zadolženih obrtnikov v zahtevi po zaščiti, v obliki znižanja obrestne mere in podaljšanja odplačilnega roka.

Nasprotni si stojijo torej popolnoma nasprotni si interesi. Na eni strani upniki, ki so pod ugodnimi pogoji vložili (posodili) svoj denar, na drugi strani dolžniki, ki so si pod težkimi pogoji izposodili denar. Prvi hočejo, da se izvršijo dogovorjeni pogoji (visoka obrestna mera, ki je znašala tedaj 5 do 6 odstotkov in še več ter kratke odpovedni rok, ki je znašal 3 do največ 6 mesecev, v mnogih primerih pa tudi nič). Na primerno znižanje obrestne mere sicer molče pristajajo, dobro vedo, da v krizi dolžniki ne morejo veliko zaslužiti. Neprestano odlaganje izplačilnih rokov pa odločno odklanjajo, ker pač potrebujejo svoj denar ali pa bi na drugačen način radi ž njim razpolagali. Dolžniki pa se sklicujejo na gospodarsko krizo, ki je za tretjino do polovice, v nekaterih primerih tudi več razvrednotila zadolžene objekte in znižala dohodke objektov, odnosno dolžnikov, in zahtevajo, naj se temu primerno olajšajo tudi bremena (dolgovi), saj je znašala prvotno določena obrestna mera 7 do 15 odstotkov, odplačilni roki pa sploh niso bili določeni ali pa so bili prav kratki.

Priznati je zatoj treba, da je res med pravici upnikov in plačilno zmožnostjo dolžnikov prepad čedalje večji. Največ je temu kriva kri-

za, veliko pa tudi upniki in dolžniki sami, ker niso dovolj pomislili ob sklepanju kreditnih dogovorov, če in v koliko bodo mogli izpolniti sprejete pogoje. Iz prakse je mnogim znano, da je le redki vlagatelj ali dolžnik prečital pravila, določbe v knjižicah, zadolžnico, zastavno listino in drugo. Celo po obrestni meri večina ni vprašala. Isti psihozi zaupanja, odnosno dobre vere v stalnost visoke konjunkturo so podlegale tudi uprave denarnih zavodov.

Ko posamezniki niso mogli ničesar več doseči, saj so bili po sredi napisani in od obeh strank podpisani in torej enostransko nespremenljivi dogovori (listine o vlogah in posojilih), so se začeli organizirati. Tako se pojavljata dva tabora (upniki na eni in dolžniki na drugi strani), ki drug drugemu stavi predloge za spremembo kreditnih pogojev, se obmetujeta z različnimi očitki slabega gospodarstva in lakomnosti, oba pa istočasno apelirata na državo, naj jih kot socialno slabe in šibke vzame v zaščito.

Na sredi so pa — kot sirote — denarni zavodi, ki pri praznih blaginjah prestrašeni od groženj vlagateljev in obupani zavoljo pasivnosti ali vsaj pasivnega zadržanja dolžnikov brezmočni čakajo na konec boja, ki bo odločil predvsem tudi o njihovem — biti ali nebiti. Res so mnogi zavodi grešili v prevelikem optimizmu in zaupljivosti, še bolj res pa je, da morajo sedaj nositi moralno in tudi gnojno breme za svoje in tudi za tuje grehe.

Sodišče primitivnega naroda, n. pr. abesinsko, ki nima pisanih postav, bi odločilo, naj vrne, kolikor je kdo preveč dobil ali da kolikor je premalo dal, ako pa ni ne enega ne drugega, pa naj nosita vsak polovico škode, morebitni krivci pa naj gre na sramotni oder. Nam pa pisane postave in pogodbe, osnovane na individualističnih interesih in družabnih predsodkih, kalijo pogled na problem (ki je v bistvu kaj preprost), tako da kmalu ne bomo vedeli, kaj je še in česa ni več. Zakaj samo tako je mogoče razumeti razne ukrepe, ki prej zavlačujejo kakor rešujejo problem, češ, saj tudi druge boleznj zdravi narava največ sama.

Borzna poročila

DEVIZE:

Ljubljana, 16. oktobra. Amsterdam 2963.15 do 2977.75, Berlin 1756.08 do 1769.95, Bruselj 735.26 do 740.32, Curih 1424.22 do 1431.29, London 214.09 do 216.14, Newyork 4338.58 do 4374.89, Pariz 288.25 do 289.69, Praga 180.91 do 182.02, Tret 355.03 do 358.11.

Curih, 16. oktobra. Beograd 7.—, Pariz 20.2450, London 15.0725, Newyork 307.125, Bruselj 51.6750, Milan 24.9750, Madrid 41.95, Amsterdam 208.0750, Berlin 123.50, Dunaj 56.90, Stockholm 77.70, Oslo 75.70, Kopenhagen 67.30, Praga 12.72, Varšava 57.80, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.64, Buenos-Aires 0.8350.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Zagreb, 16. oktobra. 7% invest. posojilo 70 do 75, Vojna škoda 340 do 341 do 338 do 342, okt.-nov.-dec. 337n, 4% agrarne obveznice 39 do 41.50 do 42, 7% Blerovo posojilo 63 do 65, 8% Blerovo posojilo 72n, 7% posojilo hipot. banke 69n, 6% begliške obveznice 58 do 59.50, Agrarna priv. banka 220 do 222, Dunaj-Zagreb 837.50 do 847.50 do 842.50, Dunaj-Beograd 854.73 do 844.78, Grčija-Zagreb 29.15 do 29.85 do 29.50, Grčija-Beograd 29.35 do 28.65, Priv. klir. London-Zagreb 239.70 do 241.30 do 240.50, Priv. klir. London-Beograd 240.80 do 239.20, Priv. klir. Madrid-Zagreb 562.50 do 572.50 do 567.50, Priv. klir. Madrid-Beograd 575 do 565, Trboveljska 100 do 110, Sefer Ostjek 115n, 7% štab. pos. v Parizu 78r.

Beograd, 16. oktobra. 5% sred. roč. pos. ne notira več, 7% štab. pos. v Parizu 79, Narodna banka 5800 Agr. Priv. banka 222.50 do 221, 7% drž. inv. pos. 78 do 77.50, 8% Blairovo pos. 76 do 73.50, 7% Blairovo pos. 65.50, 6% begliške obveznice 63 do 62.50, 4% agrar. obveznice 45 do 44.50, Vojna škoda prompt 342 do 341.50.

Blagovno tržišče:

Novi Sad, 16. oktobra. Pšenica neizpremenjena. Oves: Bački, sremski in slavonski 137.50 do 140, Rž ne notira. Ječmen: Bački in sremski 64 kg = 130 do 132.50, Koruza, maka, fižol neizpremenjeni. Otrubi: Bački, sremski in banatski juta vreče 87 do 89, banatski juta vreče 88 do 90. Tendence mirne. Promet srednji.

Sokolstvo

Pisma s sokolske poti po češkoslovaški!

II.

V petek dopoldne sem si ogledal še novi del mesta in krasno letno telovadišče Sokola IV. ter ugotovil, da ima Bratislava svoj silen in krasen razvoj v moderno mesto in metropolo zahvaliti češkoslovaški, kar pa ne znanjo ali neboje oceniti Nemci, Židje in Madjari, a niti nekateri Slovaki. Po kosilu krenem na kolodvor, kamor prihiti k slovesu tudi sestra dr. Černa, še stisk roke in vzklík »Pozdravite nam Jugoslavljiote!«, pa že hitimo s košičkim brzovalnikom proti Trnavi, preko krasne, plodne ravnice, a ob levi nas spremljajo obronki Malih Tater, obrasli z gozdovi in trto.

Po enopolturni vožnji, ki so mi jo kratili z glasnim, skoro izjavalnim nemškim žobudranjem slovaški Židje v kaftanih, od Trnave pa višji poštni inspektor br. doktor Havliček, me je vlak odložil v svetovno-znanem kopališču Pištany. Na kolodvoru me je pričakoval društveni prosvetar kapetan br. Kavelka in član odbora, moj rodni stric br. Uher. Naravno, da je bil sprejem v teh okoliščinah še posebno prisen. Pred kolodvorom sem se razočaral — tole naj bi bilo svetovno kopališče? Hiše nizke, ulica sicer po vojni že asfaltirana, toda ves vtis je ta, kot, da sem prišel v veliko banatsko vas. Šele, ko sem si po kratkem počitku na stricevem domu ogledal kraj, sem v središču in v kopališkem okraju videl, da sem res v znamenitem kopališču. Krasi nasadi, vse ceste asfaltirane (tudi tu šele po vojni), mnoge moderne stavbe, nekatere prav razkošne palače, kar dva nova mostova, Masarykov in kopališki s krito kolonado so popravili

Ureditel dolgovi

imate kaj predati, kupiti

službe

iskati, ponuditi

posojila

zapraviti, posredovati

stanovanja

iskati, oddati

potrebuje

hrano, oblatila, knjige, pouk, razvedrila itd. vse

dobite

potom najcenejših

„Malih oglasov“

v „Glasu naroda“

moj prvi neprijeten vtis. Država je tu zgradila ne sicer največje, toda najlepše in najmodernejšo pošto poslopje, ki bi lahko služilo kot vzor tudi naši poštni upravi za nove res higienske stavbe v mestih in znanih kopališčih.

Sokolski dom je bil zvečer nabito poln, saj ni priredil jugoslovanskega večera samo Sokol, marveč tudi oficirski in podoficirski zbor. Oder je bil okrašen z našimi in češkoslovaškimi zastavami in na podstavku je bila velika slika našega blagopokojnega kralja Mučenika. Po prisrčnem pozdravu br. Somore sem v 50 minutnem govoru očrtal razmerje našega Sokolstva do češkoslovaškega in prikazal veliki lik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Buren aplavz, brez konca in kraja mi je bil dokaz, da sem poslušalce razvel. Zahvalil se mi je br. prosvetar, nato v ožjem krogu še starosta kapetan br. Fridrih, a čestitali so mi mnogi višji častniki. Pa sem bil za tople izraze ljubezni do nas, za res bratski sprejem, bratom dolžan jaz. Po mnogih izloz bah sem opazil lepake, ki so vabili na predavanje, da celo na pošti pri vsakem okencu, saj so od upravnika do sluga — nad 60 vsi postarji odlični Sokoli. Po predavanju so me bratje povabili v restavracijo Lito-ve, kjer imajo svoj pipčarski klub in nan je v vselem in iskrenem razgovoru ka prehitro minil večer.

V soboto sem počival in pisal, zvečer p so me odvedli v častno ložo kopališkega gledališča, kjer so Sokoli vprizorili burk »Goljufivka iz ljubezni«. Br. Mali mi je poklonil v spomin nekaj krasnih izdelkov iz aragonita, ki ga koplje v lastnem kamnolomu in predelava v lastni tovarni. Težje je bilo v nedeljo slovo od gostoljubnih Pištany, a kliče me Prerov. Janez Pohar

Trbovlje

Sokolska tombola. Letos so med srečnim zopet — najpotrebnejši. Prvo tombolo je zadel brezposelni Gombovec Lovro iz Zaloge pri Ljubljani. Zanimivo je, da je isti zadel glavne dobitke tudi pri tomboli v Kleku in v Hrastniku. Sokolu je na mestu daroval 300 Din. Drugo tombolo je zadel upokojenec Sluga Filip, tretjo brezposelni Kahne Jože, četrto Balasier Matilda, peto upokojenec Jamšek Jože itd.

Dražba. V ponedeljek je bila na javni dražbi razprodana vsa premičnina pokojnih Puškarjev. Brivnico pa je prevzel g. Vranesic, medtem ko prevzame podružnico v trgu g. Besenici.

Medvode

Poslovilni večer. V nedeljo zvečer so se poslavljali Sokoli s pevskim zborom od dveh agilnih članov. Poročila sta se znani in ugledni trgovci in posestnik Andrej Bohine in naša najprirednejša igralka Anica Trampuževa. Naj bosta srečna in naj nam ostane ta vedno zvesta!

Smučarsko skakalnico grade v prijaznih Zlebeh pod Sv. Marjeta nad Medvodami. Lepo se poje pesem lopate, Sokoli se seveda veselimo, kajti poleg doma, ki je dograjen, uvrščamo še skakalnico. S tem je uresničena prva etapa našega dela. S tem pa bo v našem kotu pozivljen tudi tujski promet, ki prinese našim hribom danes tako potreben dinar.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pr malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakmah. — Mali oglasi plačljivi takoj pri naročilu.

OBEME! Strokovno šivanje posteljnih odej iz vate, volne in puha, najceneje pri: F. Novak, Maribor, Koroška cesta 8

FISALNI STROJ znamke Remington ali Underwood v dobrem stanju, ako po ugodni cen kupim. Ponudbe pod »Pisani stroj 5c« na upravo lista.

FIZOL prepelčar ali ribničar kupimo vsako množino takoj. Ponudbe z navedbo količine in cene pod »Takojšnja dobava« na upravo lista.

STANOVANJE po možnosti trisobno v bližini Tržaške ceste iščem za 1. november. — Ponudbe z navedbo cene na upravo pod »Trisobno stanovanje«.

Telefon 2059

Suha drva,

premog,

karbopakete

dobite pri

I. POGAČNIK

Bohoričeva ulica št. 5

Hranilne knjižice

prodane ali kupite

najbolje

potom moje pisarne

Solidno poslovanje!

Priložite znamko!

Rudolf Zorč, Ljubljana

Gledališka ul. 12

Telefon 38-10

Gospodarske vesti

== Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani, strojni oddelek, sprejema do 21. oktobra ponudbe glede dobave 1—2-tonskega tovornega avtomobila.

Direkcija drž. železnic, gradb. oddelek v Ljubljani, sprejema do 22. oktobra ponudbe glede dobave tovorne masti, mila, signalnih stekel, železa, vijakov in bločnih verig. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

== Oddaja krovskih del pri adaptaciji objektov vojašnice v Slov. Bistrici se bo vršila potom oферne licitacije dne 28. oktobra pri referentu inženjerske Komande dravske div. oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem referentu.)

== Oddaja električne instalacije za zgradbi elektrarne dravskega intendantskega skladišča v Ljubljani se bo vršila potom oферne licitacije dne 29. oktobra pri referentu inženjerske Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem referentu.)

== Oddaja del pri adaptaciji kopalnice in pralnice v vojašnici Kralja Petra I. v Ljubljani se bo vršila potom oферne licitacije dne 30. oktobra pri referentu inženjerske Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem referentu.)

== Oddaja adaptacijskih del na objektih vojašnice Vojvode Mišića v Ljubljani se bo vršila potom oферne licitacije dne 2. novembra pri referentu inženjerske Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem referentu.)

== Brezposelnost v naši državi. Dne 1. oktobra je bilo v naši državi 13.392 brezposelnih moških in žensk. Od tega odpade na Borzo dela v Beogradu 2.080 oseb, na Zagreb 2.271, na Ljubljano 4.418, na Sarajevo 1.287, na Novi Sad 2.904 in na Split 432. V mesecu septembru je iskalo delo pri javnih borzih dela 31.345 moških in žensk. Podpora je prejel 5.948 brezposelnih v znesku Din 527.917.75.

== Carinski dohodki. Od 1. do 10. t. m. so znašali celokupni carinski dohodki 24.891.324

dinarjev, v istem razdobju lanskega leta pa 19.707.604 Din.

== Nova tarifa je izvoz svežih rib v CSR. Od 1. t. m. naprej velja za izvoz svežih rib v CSR nova tarifa.

== Načrt zakona o ribarstvu. Po vestih iz Beograda posnemamo, da je v kmetijskem ministertvu že končoveljavno izdelan načrt zakona o sladkovodnem ribarstvu.

== Nova svetovna sladkorna konferenca. Anglija namerava začetkom 1. 1936. sklicati novo svetovno sladkorno konferenco, na kateri naj bi posamezne države, ki pridelujejo sladkor, pristale na nekoliko odstotno znižanje svoje letne sladkorne produkcije.

== Izvoz vrednostnih papirjev iz Nemčije. V bodoče se smejo izvažati iz Nemčije samo tisti vrednostni papirji, ki so bili že pred januarjem 1933 v posesti tužcev.

== Nov način prodaje Fordovih avtomobilov. Ford-društvo je pred nedavnim bistveno izpremenilo svoj prodajni sistem. Vsak kupec, ki bo prišel v novembu na razstavo avtomobilov, se bo lahko okoristil z naslednjimi prodajnimi pogoji: kupec plača pri nakupu voza 100 dolarjev v gotovini, ostanek pa v mesečnih obrokih od 18 do 20 dolarjev. Vse dotlej, dokler točno uplačuje mesečne obroke, jamči Ford-društvo kupcu, da mu bo vsako leto zamenjal prejšnji avto za novega.

== Naš ribolov v 1. 1934. Po uradnih statistikah je znašala naša ribja proizvodnja v 1. 1934 za 645.114 kg več nego v 1. 1933. Vrednost ribolova je porasla za 2 milijona 870.530 dinarjev (8%). Povprečna cena za kg ribe je v primeri z predlanskim letom popustila s 4.86 na 4.83 Din.

== Sovjetski industrijski načrt. Te dni je bil izdan sovjetski industrijski načrt za poslednje četrletje letošnjega leta. V primeri z isto dobo v lanskem letu predvideva načrt povečanje za 22%. V težki industriji je posvečena posebna pozornost gradnji lokomotiv, avtomobilov, električnih strojev, kemičnih proizvodov, umetnemu gnojilu in gradbenemu materialu. Še večji porast pa predmetni načrt predvideva za lahko industrijo, ki jo nameravajo Sovjeti v tem četrletju povečati za 40%.

KLISARJE
IZDELUJE SEAVS SOLIDNO

KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA DALMATINOVA UL. 13

Junaki in lopovi

Vloga kneza Windischgraetza v aferi ponarejevanja tujih valut na Madjarskem. — Tajne zaloge orožja v dunajskih samostanih. — Čudne vloge nekdanjih diplomatov

V prihodnjih dneh bo izšla v založbi neke dunajske knjigarnice zelo zanimiva knjiga pod naslovom »Helden und Halunken«, ki jo je napisal knez Ljudevit Windischgraetz. Dunajski listi, ki poročajo o podrobnosti vsebine, pravijo, da ne predstavlja ta knjiga samo osebno obrambo človeka, pač pa da poskuša razkrinkati kopreno evropskih tajnosti. L. 1918. se je Windischgraetz trudil na vse mogoče načine, da s svojimi zvezami in vplivi ponovno vpostavi propadlo monarhijo in privede na prestol cesarja Karla. Nekega dne je dospel Windischgraetz z znanim orientalistom Meszarosom po Donavi na Dunaj kot črni potnik, ker ni imel pravega potnega lista. Na Dunaju ga je znana lastnica hotela Sacher sprejela z vso vladnostjo in mu dala na razpolago v svojem hotelu prostore, v katerih se je shajal s svojimi prijatelji in kjer so študirali vse potrebne načrte za realizacijo svojih ciljev.

Orožje in municija v dunajskih samostanih

V tem času je bil na Dunaju tudi prijatelj Windischgraetza polkovnik Bauer, znani sodelavec Ludendorfa, ki je stanoval v enem izmed dunajskih samostanov in pripravljaval material za restavracijo monarhije. Ta polkovnik Bauer je Windischgraetza informiral o količinah orožja in eksplozivnega materiala, ki bo bile skrite v različnih dunajskih samostanih. Važno vlogo je igral tudi takratni šef dunajske policije pokojni Schober. Windischgraetz trdi v svoji knjigi, da je bil osebno pri Schobru, kjer se je prepričal o resničnosti izjav polkovnika Bauera. Med drugim je Schober dejal, da je v stalni zvezi s cesarjem Karlom. On mu je tudi dal permanenten vizum za Švico, tako da je Windischgraetz lahko stalno odhajal in prihajal v Avstrijo.

Schober-Rintelen

Najbolj zanimivo poglavje knjige tvorijo podatki Windischgraetza o ponarejanju bankovcev na Madjarskem l. 1919. Windischgraetz pripoveduje v tem poglavju najprej, kako so bile poltorajne kronske novčnice, stavljen v promet na Madjarskem. Nadalje kako je grof Teleki podzvel slično akcijo v zvezi z Ivanom Rakovskijem. Ponorejevali so češkoslovaške sokolske bankovce in to z vednostjo štajerskega poveljnika in bivšega avstrijskega poslanika v Rimu dr. Rintelena.

Šef italijanskega generalnega štaba general Badoglio je odšel v Eritrejo. Pričakujejo ga v Asmari. Najbrže bo prevzel vrhovno poveljstvo nad italijanskimi četami v Afriki, kjer je bil doslej poveljnik general de Bono.

Razpečevanje pod državno zaščito

Predno so pričeli z razpečevanjem ponarejenih bankovcev, je Rakovsky naprosil Windischgraetza, da falzificirane bankovce hrani v svoji vili. Windischgraetz je na to pristal. Detektivni državne policije so stražili njegovo vilo in tako se je moglo vršiti razpečevanje brez vsakih zaprek.

Falzifikatorji so bili izredno nestrpni in niso mogli pričakati, da bi se bankovci posušili, zato so jih na dunajskem valutnem tržišču že po nekaj dneh spoznali za potvorjene. Kmalu potem je bil aretiran Julius Meszaros, ki je potvorjene novčnice razpečeval, in to na zahtevo češkoslovaške vlade. Aretacija je bila izvršena na Dunaju, vendar pa je g. Schober gledal, da je aretiranec bil deležen vseh udobnosti.

Ludendorf-Stresemann

Windischgraetz pravi dalje, da je kmalu potem odpotoval preko Monakovega v Berlin, kjer se je sestal z generalom Ludendorffom. V Berlinu se je tudi razgovarjal s Stresemannom o odnosih med Nemčijo in Madjarsko. Vendar je tu imel malo uspeha, ker mu je Stresemann dejal, da nima smisla, da skupno potujeta slepec in hromec. V Berlinu se je seznanil z Löwensteinom in njegovimi prijatelji, s katerimi se je dogovoril, da bodo falzificirali francoske franke in angleške funte. Glavna težkoča v tem pa je bila dobava papirja. Ko se je Windischgraetz vrnil na Dunaj, sta se s polkovnikom Bauerjem dogovorila, da bi bilo najbolje falzificirati bankovce na Madjarskem, na vsak način pa s pomočjo nemških strokovnjakov in nemških strojev. Madjarska bi pri tem dobila eno tretjino falzifikatov. S polkovnikom Bauerjem sta se dogovorila, da si skupno ogledata nemško tovarno papirja in se tudi v detaljih poučita o tehniki izdelovanja bankovcev. Vso tehniško pripravo falzificiranja je prevzel Windischgraetz sam.

Tajinstvena delavnica

Dva dni po tem sta se Windischgraetz in Bauer izkrcala v Kölnu, kjer sta si ogledala tovarno papirja in pri tem spoznala nekega Schultzeja. Ta je bil svoječasno nameščen v petrograjski državni tiskarni, kjer je delal v oddelku za tisk carskih rubljev. Tega človeka sta Windischgraetz in Bauer informirala o svojih načrtih. Schultze jim je razkazal v bližini Kölna svoj lastni laboratorij za tisk bankovcev. Delavnica je bila nameščena v betoniranem podzemeljskem prostoru, ki je bil na zunanji ograjen z močno železno ograjo. Schultze jim je razkazal tudi zaloge papirja in kmalu so se prepričali, da so njegove zaloge in zbirke tako bogate, da med originalnim papirjem in njegovimi izdelki ni nobene razlike.

Ta knjiga, ki bi ji bolj pristojal naslov »Lopovi«, ker o junastvih v resnici ne pove ničesar, razkriva tajne evropske diplomacije za kulisami.

Nova doba tehnike

Navadili smo se že misliti, da vseмирski prostor ni nič absolutno praznega. Čeprav je snovno prazen, je vendar poln sil. Prav tako se bomo morali navaditi na to, da si bomo predstavljati take sile, nagromadene v svetovnem prostoru, kot latentne, kot mirujoče ali pa, če hočemo reči, kot navidežno mrtve. Nikakor pa jih ne moremo zanikavati, ker obstoje in moramo z njimi računati. Naloge nove tehnike, ki nastaja v naši dobi in ki ji pravimo dinamična tehnika, je, da te sile oprosti skrajne energijske napetosti in jih spravi v gibanje. Potem bodo za nas dostopne in uporabne. Pojav-

lja se že dovolj mnogo obetajočih znakov za to podmeno. Da bo ta preobrat v tehniki povzročil vsepovsod velikanske spremembe, bo jasno vsakomur, kdor skuša tukaj načeto misel razplesti v njenih posledicah do konca.

Spomenik vsem raziskovalcem polarnih krajev

V norveškem pristaniškem mestu Bergenu nameravajo postaviti enega največjih spomenikov na svetu. Ta naj bi ovekovečil žrtve in napore najslavnejših polarnih raziskovalcev vsega sveta, ne glede na to, kakšne narodnosti so bili. Zanimcem naj na ta način ostane ohranjen spomin na življenje in smrt teh pionirjev.

Eden najslavnejših norveških kiparjev je napravil načrt za ta spomenik. Model je že izgotovljen in ga strokovni krogi baje soglasno priznavajo kot dovršenega. V ospredju spomeniške skupine je lil velikega polarnega raziskovalca Nansena.

V ostalem ne nameravajo tega edinstvenega spomenika izdelati v vseh podrobnostih krakatu, ampak bodo prepustili posameznim državam, oziroma narodom, da ti podrobno izvedbo del na spomeniku, v kolikor se tiče njihovih ljudi, prepuste lastnim umetnikom. V tem smislu so se že pričela mednarodna pogajanja in so razgovori v bistvu že tudi dovedli do soglasja. Tako je torej upati, da postane ta monumentalni spomenik v primeroma kratkem času dejstvo.

Prvi posnetek bojev z abesinskega bojišča, ki kaže italijanske Eritrejce, ki z naskokom zavzemajo sovražnikove postojanke v okolici Adu.

Nova poljska vlada: od leve na desno sedijo vojni minister general Kasprzycki, ministrski predsednik Koscialkowski, predsednik republike Moscicki, minister za finance Kwiatkowski, notranji minister Raczkiewicz. Od leve na desno stoje: minister za pošto Kalinski, minister za promet Butkiewicz, minister za trgovino Gorecki, minister za socialno politiko Jaszczolt, minister za prosveto prof. Chylinski, minister za poljedelstvo Poniatowski in minister za pravosodje Michalowski.

10

— Sicer pa menim, gospod Larsen, da se ne mudi tako kakor si predstavljajo gospodje v Parizu. Prišla sem le zato nekoliko prej, ker se mi zdi evropsko ozračje oblačno in se človek laže razgovarja v miru, kakor pa potem, ako bi začelo kje ropotati in se podirati.

— Mislim, da nas niti to ne bi posebno motilo, je oporekel Jens. — Saj moja iznajdba za vojno tehnične namene itak ne pride v poštev.

— Ne vem, gospod inženjer, če vaša skromnost ni zmotna, je odklonila gospa Reedelandova. — Vse, kar iznajde človeški duh, je uporabno v vse namene. Treba je le prav prijeti.

Inženjer Podumjin se je zdrznil. Hotel je že reči, da rajši uniči sam svoje delo, nego bi kdaj pristal na to, da se izkorišča za vojno, vendar se je obvladal.

Za gospo Reedelandovo je vstopil gospod Adam Cowell, suhljat, nizek in nekoliko zguban človek s potuhnjenimi zvitimi očmi. Z židovsko spretnostjo je brez posebnih uvodov povedal, da že ves London govori o Podumjinovi iznajdbi in da nestrno pričakujejo podrobnejših poročil. Finančni koncern, ki ga zastopa on, polaga veliko važnost na to, da se nove-

mu kulturnemu delu omogoči tak razmah, kakor ga zasluži. Nikakor ne gre tu za gospodarsko izkoriščanje, temveč za to, da Anglija dokaže svojo veliko ljubezen in smisel za kulturno delo po vsem svetu. To ji narekuje njen položaj. Angleži se dobro zavedajo, da se za ohranitev svojega ugleda ne smejo bati nobenih žrtev. Koncem koncev so novi izumi vedno problematična vprašanja, ki lahko uspejo v neslutnih merah, lahko pa tudi proti vsemu pričakovanju popolnoma odpovedo. Njemu gre za to, da se agilnemu podjetju in nadarjenemu človeku pripomore do tistih uspehov, ki jih sam pričakuje in ki so veliko laže dosegljivi v združitvi tvornih sil.

Val njegovih besedi je spremljal inženjer z bolj ali manj sarkastičnimi opazkami, toda gospod Cowell je bil zanje kakor gluhi in se je vselej samo ljubeznivo in uslužno naklonil proti Jensu, kadar je ta menil, da ga bo najbolj jedko vščnil z besedo. Končno je povabil Cowella k poskusni predstavi, češ, naj se osebno prepriča o uspehu ali neuspehu, nakar bo šele mogoče govoriti o gospodarski plati ali o morebitnem sodelovanju. Videti je bilo, da je Adam Cowell želel za zdaj doseči samo to povabilo; kajti takoj mu je obraz zažarel v vidnem zadovoljstvu in se je še med vrati uslužno priklanjal, ko je odhajal.

Hans v. Berg je bil visok, eleganten človek, nekoliko trdega in morda presamozavestnega nastopa. Beseda in kretnja sta izdajali častnika, ki se zaveda svojega položaja in nalog. V nekaj kratkih stavkih je poudaril, da je vsako govorjenje o večnem miru in sporazumu med narodi utopijska. V Evropi, kjer so narodi na tako tesnem prostoru zgneteni skupaj, je

mir lahko ideal, ki o njem govorijo pesniki, nikakor pa ne dejstvo, ki bi si ga želeli gospodarstveniki in vojaški krogi. O novem izumu govorijo že povsod. Zato se čuti po svoji službeni dolžnosti skoraj primorane, zanimati se zanj. V besedo je s poudarkom vpletal pripombe o germanski skupnosti in je namignil, da je germanski sever samo toliko časa varen pred prestreljaji in svetovnimi zapetljaji, dokler obstoja v Evropi močna in nedotakljiva Nemčija.

V skopih besedah je tovarnar naglasil, da ne osporava teh trditev, vendar bi moralo vse človeško delovanje stremeti za tem, da človeštvo premaga v sebi zver. Med mnogimi slabostmi, ki pehajo človeka navzdol, je po njegovem mnenju tudi bojna strast. Zanj vojna nikdar in v nobenem primeru ne pomeni pridobitve, ker z vojno priborjeno nikoli ne odtehta žrtev, ki jih vojna zahteva. Resničen napredek in dvig kulture je za človeštvo dosegljiv šele takrat, ko bo v razvoju prišlo duševno tako daleč, da bo morebitne spore reševalo z medsebojnimi sporazumi. To mora biti vsekakor izvedljivo in dosegljivo. Kakor se namreč narodi, kadar po vojnem trpljenju dovolj opešajo in oslabe, lahko sporazumejo med seboj, tako in še vse laže bi se sporazumeli brez žrtev in bolečin, ako ne bi segali po orožju. Novi izum inženjerja Podumjina pa po njegovem mnenju sploh za vojno ne pride v poštev, ker je v vsakem oziru namenjen čisto kulturnemu udejstvovanju in ga ni mogoče uporabiti niti v obrambne niti v napadalne namene.

— Sicer spoštujem svetost vaše tajne, gospod Larsen, je mirno odvrnil Hans v. Berg, — vendar si ne morem kaj, da ne bi pripomnil, kaj vse sušljajo o izumu.